

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál ur. utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egybeitt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Erdésitöben mindenféle hirdetésny folytetik's pontosan és jutányosan közölletik.

Teljes számu példányokkal még szolgálhat a szerkesztőség.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország (kinev. 's előléptetések; fősztállítás az evang. oktató-kar képviselőhez; halál-
zások. Adó? Dehogya? Csak liberum oblatum. Gr. Széchenyi István uti; lapszemelvény; nemzeti színházunk ügyében; gümörmegyei tudósítás részleteinek kiegészítése; a gyár-
ipar egyik kitűnő bajnoka halálakor; Simegrül, tüzvész és jótékony; budapesti napló: igazítás; kilátás tanult ifjak számára; nemz. színház; irodalmi újdonságok; magyar gyáralapító részvénytársaság; a pesti műegyesület részéről 'sát.)
A m e r i k a (Texas ügye, botrányos eset Újyorkban; nézetek Texas bekebelezése iránt.)
S p a n y o l o r s z á g (egyházi javak visszaállítása iránt törv. javaslat.)
A n g l i a (Peel indítványa a' jüvedelmi adó meghosszabbítása 's némely cikkének megszüntetése iránt; pénzügyi terv; jamaicai hírek.)
F r a n c z i a o r s z á g (rétöntözési ügy részletesen tárgyalva; egy gonosztevő csapat hurokra kerülése.)
G ö r g o r s z á g (az ausztriai kabinet levele Görögországra vonatkozólag.)
É r t e s i t ő.

Magyar- és Erdélyország.

Ócs. 's ap. kir. felsége b. Vay Miklóst a' hétszemélyes törvényszék bírját és koronaórt helytartó-sági tanácsnokká és országbiztoság főigazgatójává kinevezni, egyszersmind val. b. t. tanácsosi ranggal díj-elengedés mellett díszesíteni, gr. Széchenyi Miklóst Pozsegamegye főispánját saját kérelme következtében ezen megye kormányzásától — eddigi érdemteljes vezérletével legfensőbb megelégedése nyilvánítása mellett felmenteni; továbbá a' tek. kir. táblához Bezerédj Miklós veszprémi kanonokot praetatussá; Brezovay Józsefet és Szucsics Károlyt pedig ugyanezen kir. ítélőtörvényszékhez táblabírákká; Melezer János kassai kerületi főbíztost es. k. kamarássá; Bittó Albert Szerem-megyei főispáni helytartót, ezen hivatalától felmenteni, 's udv. tanácsosi ezimel díszesíteni, Clemens József zágrábi kanonokot végre a' zágrábi ns. növendék-ház igazgatójává mélt. kegy. kinevezni.

A' n. m. m. kir. udv. Kancellaria a' keblebeli kiadó hivatalnál megürült járulokoságra Schütz Antal gyakornokot alkalmazza.

A' n. m. m. kir. udv. kamra keblebeli számvéveségénél Freund Antal és Lovák Vilmos alszámvevők számvévekké; Feticsch Antal, Tröcher József 's Kaesz Antal járulokosok alszámvevekké; végre Oettner Ferenc, Rózsahegy István díjas, és Melezer Ferenc díjtalan, gyakornokok járulokosokká, a' megürült bajai sómázasló mesteri állomásra pedig Vittman Imre ó-becsei tutaj-előrt alkalmazza.

Felsztállítás az evang. oktató-kar képviselőhez. Pozsony február 20án. M. gr. Zay Károly, a' magyarhoni ág. hitv. evangeliussok főfelügyelője ajánlatára, az 1844ik évben Zay-Ugróczon, tisztelt gróf. elnöksége alatt, 's a' magyarhoni evang. intézeteket képviselő oktatók hozzájárultával szerkesztett, és ugyanazon évi egyetemes gyűlés által helyben hagyott iskolai tervnek, az azóta fejlődött viszonyokhoz szükséges alkalmaztatása 's különösen az iskolai fenytő-rendszer megalapítása végett, f. é. július 16án 's következő napokon, Zay-Ugróczon az említetthez hasonló oktatói gyűlés fog tartatni. V.

Néhány királyi tanácsos 's kir. táblai bíró visontai Kovách József özvegye, született rinya-ujlaki Lada Jozéfa asszony Pesten f. 1845. febr. 20kán déleesti 6 óra tájban, kor-elgyengülésből, példás élete 90dik évében jobb világra szenderült. Béke a' ritka életkoru 's minden magzati és unokái által szeretve tisztelt hamvadó árnyékának!

Gyászhi: Nem azért, hogy a' hon értesítessék, mikép becsületes polgárai közül egyet elvesztett; mert hiszen az elhunyt egyedül szende magányában tömjé-nezven keble legelőbb érzelmeivel imádot honán, neve csak ismerősei 's baráti közt marad felejthetetlen szín nélküli barátságának tiszta jelleméről; azért tehát leginkább: hogy rokonai, 's baráti tudhassák, mikép Irsay József f. e. febr. 20ka éjjelén, a' jó rokon 's becsületes barát, hű nője karjai 's két fi és egy lány árváji zokogásai közt, Pestmegyében Irsán, életkora 50dik évében lenni megszűnt.

Adó? Dehogya? Csak liberum oblatum!

Mult hó 4kén délelőtt az utcán találkoztam Bezerédj István igen tisztelt honfittársunkkal — feljegyeztem a' napot, fel az órát — 's nem ugyan általam, mert nem szólhattam vala a' dologrul jóváhagyólag és így azt inkább mellőzni kívántam, de ő általa szönyegre került a' saját megadózatás eszméje. Hevesebb vitába keveredtünk, míg megérkezve lakához, hová elkísérem őt, kapuja alatt olly hangos, noha mindig a' lehető legbarátságosb szó-

eserére — fogóerrül emlékezni, nem kétlem — emelkedett viszonylagos okoskodásunk, hogy valóban elvégre megállottak az utcán 's egybeesportoztak az emberek, tudja Isten mit gondolván.

Eszmeeserénk élénk volt. Azt azonban, hogy ez alkalommal mi mindent pengetünk, egész hosszszában előadnom nincs szándokomban; 's e' szerint, az eddig mondotat csak az elzblul hoztam fel, miszerint az igen tisztelt hazafit okoskodása azon részére legyen visszaemlékeztetni bátor, mellyhez képest ő erővel akart engem meggyőzni, hogy az ő saját megadózatási eszméje nem egyéb, mint az én adózási tervem alkalmazása.

Az érintett nap előtt pedig jóval, t. i. mult december 20kán, Kossuth Lajos táblabíró ur — 's ezt is feljegyeztem — egy gyáralapító választmányi ülés alkalmakor többek jelenlétében szintazon okoskodással támogatta Bezerédj István de facto lépését, mellyel, mint fentebb érintem, a' most idézett tisztelt hazafi élt ellenem, hogy t. i. az eszme tulajdonkép nem volna egyéb, mint enyim.

Mit tegyek, mit ne tegyek: ez volt most a' kérdés. Én senkinek praescribálni nem kívánok; eszmeim esalhatatlanságáru, de ha háromszor lennék is pápa, még akkor sem volnék meggyőződve; én továbbá sem parancsnok, sem professor, sem pártfőnök lenni nem ohajtok; 's ha valaki, biz én nem kívánok olly ügyekezetre 'oltony' huzni, melly hazánk előmenetelét csak egy kissé practicus uton czélozza. Miattam tehát, kivált újabb időkben, mert hiszen az én időm is jófórmán lepergett már, bizony tehetemdenki mit akar, legfeljebb busulok és hallgatok, csak-hogy rám ne fogjon valaki valamit, mert ezt aztán nem tűröm.

Igy például a' védegyelet dolgában, soha nem fejezém ki egészen magamat, úgy mint lelke mélyében érzem, 's legfőképp valóban azért nem, mert senki nem vala olly szives, ezen inventiót agyvelőmnek tulajdonítani, vagy engem azért, mert e' tarsulat tagja nem vagyok, legalább láttom- 's hallattomra, nálánál roszaab hazafinak esufolni. Ha ki kérdezett, annak megmondám vélekedésemet magyarán, és ezentul is megmondom; valamint az elen, ki engem bármikép is bántani akarna, tudom mit eszeleksem.

Ha Kossuth L. táblabíró ur és Bezerédj István ehez képest a' felhozott argumentumokkal nem élnek — mit nem fognak tagadhatni, hogy tevék — 's ha nem hihető, hogy illy két nagy tekintély után az egész közönség vagy annak legalább nagy része bennem fogta vélni látni azon szerencsés "papát", ki a' liberum oblatumra töprenkedik vonni a' köz adói lárvát: akkor, méltóztassanak elhinni, mindaddig, míg láttom- 's hallattomra — mert hátam mögött nem bánom beszéljenek és tegyenek, mit akarnak — valami saját megadózatási hős engem egyenesen nem esufol, hogy nálánál hidegebb vagy zsurgoribb hazafiai közember vagyok, ha e' tétében nem osztozom, én bizony egy szót sem szölok, sőt, nem ugyan megelégedéssel, mert tudom, hogy illy daliás tettekkel mai időkben eldöntő csatát nem nyerhetni, de még is nem minden belső öröm nélkül szemlétem és kísértem vala azon áldozók nemes lelkületét, kik, mint a' régi török delhik, csokolásra méltó egyedek ugyan, 's kiket hős lelkületükért lehetetlen nem esudálnunk, kik azonban — én legalább így látom — nemcsak nem fogják kivíni nemzetünkre nézve azon kifejtési diadalt, melly után én sovárgok, de éppen ellenkezőleg úgy fogják compromittálni az adó ügyét is, mint szinte minden mást — és, bocsánat, de ki kell mondanom — ha Bezerédj István, az általam egyebiránt olly annyira tisztelt emberbarát és hazafi, vagy valaki hozzá hasonló lesz politikai vezérük, sugójuk vagy mintájuk.

Türtem, hallgattam, és mint mondom: némi leg az öröm azon különös nemét is élveztem volna, mellyet minden tiszta szándéku salak-nélküli tett-nél érezni szoktunk, bár nem vezet is czélhoz, ha tojásukat nem akarták vala lerakni az én fészkeembe.

Miután azonban féltem, nehogy az én nevem

alatt lépjen a' született kised a' világra, mellyet sehogya sem tudok elismerni ivadékomul, a' minthogy sok jámborral sokszor tudja mit elhitetnek atyaság dolgában, én bizony nemcsak irtam, de bizonyos alkalommal a' pesti városháznál f. év január 21kén szóltam is az ügy körül, 's pedig kereken és magyarán, mikép aztán értse mindenki, hogy a' nekem tulajdonított bizony nem az én babám, de e' nemzésnek becsülete és köszönete mást illet.

És valljon mit nyertem, hogy magamat a' rám tukmált kised ellen védelmeztem?

Legelőször Rosty Zsigmond ur szidott le. És ez igen mulattatott, mert régi magyar syllogismusba volt foglaltva okoskodása, mellyhez képest sok nem veszi észre, hogy éppen azért korhol mást, mit maga mivel. Így Rosty Zsigmond ur, midőn roszaolja kikelésemet Bezerédj István átellenében, sokkal irgalmatlanabbul kel ellenem ki. — És ám ki ő? Valljon több joga van-e neki engem sujtani, mint van nekem Bezerédj István tetteit jóvá nem hagynom? 'S valljon annyival magasabban áll-e fölöttem Rosty Zsigmond ur, mint én állok Bezerédj István átellenében; hogy azt, mit velem teszen, jónak láthassa, midőn azt, mit én Bezerédjvel mivelek, kárhoztathatónak tartja? Valóban furcsa! és igen beilik a' magyar kényur szerepébe 'sa't, mint Rosty Zsigmond ur azon felette különös indignatioja is, hogy valljon mikép merem én Bezerédj Istvánt Murattal egybehasonlítani, miután ez egykor kukta volt és mint illyes fel is pofoztatott!!! No de hiszen kuktától ros szakácsig a' távolság nem éppen olly nagy. — Egyebiránt, mint látszik, Rosty Zsigmond ur figyelmét egészen elkerülte az, hogy én Bezerédj Istvánt éppen nem belbecsére 's emberi méltóságára nézve hasonlítam össze Murat királylyal — oh ezt nem merem vala tenni, és a' magyarok Isten előtt, tudom, Bezerédj magasban áll — hanem csak viszketege 's azon tulajdona miatt, mellyhez képest, mint Murat, csak saját impulsusának enged és soha nem tudja magát mások helyzetébe gondolni, és így többszer igen mint nem, bizony "gazda nélkül" számít. Így például, ha azt mondom: e' tisztelt ur úgy fut mint fúrj, vagy ezen báró olly erős mint medve, azért még igen távol vagyok, az elsőt, ki tán igen szüzes, egy olly buja madárral mint fúrj, vagy éppen egy méltóságost, ki tán még aranykulcsos is, olly faragatlan talpnyalóval mint medve, egybehasonlítani.

Mi pedig Rosty Zsigmond ur azon felfogását illeti, hogy nem illik jó embert rostátra venni, azaz megrostálni, erre egyedül azt mondhatom: Oh Istenért csak ne keverjük össze a' fogalmakat hagyománykorig; 's ehez képest, ha jó ember ollyasokhoz is fog és pedig a' l'impromptu, a' mint kedve csoszszan vagy a' galeriák ragadják őt — mikhez nem ért 's miknek eredvénye káros: akkor dicsérjük ugyan szándokát és szeressük benne a' jót, de művét se ne dicsérjük, se ne kíméljük, ha csak a' pajtás, vagy rokon, vagy tán valami más nem áll előtünk magasabban, mint a' haza. Mi igaz vajmi sokszor megtörténik.

Jött most báró Eötvös József, lapjának, vagy mit is mondok, a' pesti hírlapnak 430d. számában; de miután a' tisztelt báró csak kevéssel czelött olly nyájas vala nekem megigérni — 's bizonyosan fog rá emlékezni — noha én ezt éppen nem kívántam, hogy ellenem és tendentiám ellen a' pesti hírlap soha nem fogna működni; és miután a' tisztelt báró olly különös helyzetben van, miszerint jóllehet Isten imádjá oda fent, még is szükségesnek vagy legalább hasznosnak tartjánéha ide lent az ördögnek is gyujtani egy kis gyertyát, sőt ollykor még kis fáklyát is: igen természetes, hogy egész ellenem gördített cikke szerfelett nagyon magán viseli az "akarom is nem is"-féle langys eljárás szinét. Legnevezeteseb a' szokás szerint felette hosszadalmas és még is igen kevés magot rejtő okoskodásban az, hogy a' tisztelt báró ur "a' kötelesség terére iparkodik vinni, és pedig valóban ad nauseam, a' saját megadózatás ügyét." Ad nauseam mondom, mert

hiszen ha kötelesség volna is, bizony nem ártana — mert csak ember marad az ember — egy kis nagylelkűség fényével megaranyozni a keserű labdacsojt; jobban csuszni, méltóztassék elhinni. Egyébiránt kérdelem — és e' kérdést nem románirókhhoz, misericordians fraterekhez, Donquixottokhoz vagy selenist — holdlakos — táblalabrákhoz, de gyakorlati statusférjakhoz irányzom — az emberi kötelességeket in abstracto lehet-e és szabad-e a polgári kötelességekkel egybekeverni? S hogy valljon minden forradalomnak, melyet a' tisztelt báró ur bizonyosan kerülni akar, nem az vala-e legfőbb tényezője, hogy e' két eszme mindig egybezártaték? — Például segítni szükölködön, koldusnak alamizsnát adni 'sat. emberi kötelesség; de ki ezt nem teszi, azért polgárilag szigorú értelemben még nem bűnhődhetik 'sat. — Amde ennek fejtegetése igen is félre vezetne; s egyébiránt, valamint az igen tisztelt báró és társai által előnkbe rakott centralisatioi r'án t'ott e's i'be, ugy ezen "kötelességről*" irt theorema" sem fog nyomni sokat a' lathán; s ekkép legyen szabad, harmadik megtámadóm ellen lépnem — küzdömokra.

És ez Rosty Albert úr, a' pesti hirlap 430d. számában.

Ha e' tisztelt ellenem rugdalódzó 's magát a' miatt, "hogy őt valaki az Istenért discipulusomnak véletlenül ne tartsa," oly annyira védelmező úr csak egy kis figyelemmel olvasta volna azon cikkemet, mely oly annyira felborzasztá taraját, lehetetlen, mihez képest másért támadjon meg, ha már meg akart támadni, mint azért, hogy nem akarom discipulusomnak elismerni és elfogadni, que je le desaveu — hadd spēkeljem mondókámat én is egykissé gallus szavacskákkal. De ő éppen ellenkezőleg azért sujt, miszerint a' világnak megmutassa, hogy nem discipulusom, hanem saját lábán áll. 'S am fel-szóltom a' tisztelt hazafit — hiszen most már tán nyugodtabb — olvassa érintett cikkemet még egyszer át és vigyázzal, 's látni fogja, hogy annak fő célja éppen nem kikelés a' saját megadóztatás ellen, mert ezt csak a' szükséges kapcsolat miatt vettem kérdésbe; de ünnepeles protestatio — 's ez iratta tulajdonkép velem a' cikket — miszerint senki ne legyen azon hiedelem- 's tévedésben, mintha az eszme az én koponyámban vette vala eredetét. És így, mint mondám, az általam egyébiránt igen tisztelt hazafinak legkisebb oka sem volt, il'ny avait nulle raison, professorságom ellen kikelni, mint ha én őt discipulusomnak tartanám, vagy őt mint illyest a' világnak bemutatni kívántam volna; de inkább azért neheztelhetne rám, que je l'ai repudié et que je n'ai rien voulu avoir de commun avec lui; mert hiszen éppen ellenkezőt tevék, 's csak az ellen akartam magamat megóni, me garantir de cette imputation, hogy senki engem a' saját megadózókat vagy jobban mondva, a' liberum oblatumokkal ismét fel-lépők professorának, 's őket senki a' világ hátán discipulusaimnak véletlenül ne tartsa. Amen.

No de, et quandoque bonus dormitat Homerus etc. 's aztán nincs kor, mely néhai elhamarkodástul egészen ment volna. És igen sokszor megesk, hogy az, ki legkevesebb áll saját lábán és inkább csak vonatik, még is oly nagy függetlenségi hírt praetendál, mihez képest csupa félelemből, hogy valaki ezen véleményben nem osztozik, még azok ellen is kikel, kiknek soha csak eszük ágába sem jutott, illyest kétségbe vonni. — Mi pedig magát a' tényt illeti, nem lehet azt in thesi kárhoztatni, az gyönyörű, felséges, szívemelő; csak hogy nem egyéb, mint variatioja azon régi tatár modornak, t. i. a' dicsőséges "liberum oblatum"nak, mellyel eddig

*) Egy barátunk a' tisztelt báró ur ezen Adóügy című cikkének azon részire, mellyben b. E. J. ur azt állítja, "hogy a' nemességnek adómentessége nem jog, hanem csak óriási visszaélés, mellyet századok nem szentesítettek, midőn maga a' B. P. Híradó 127d. számában e' kérdésre nézve azt mondja: hogy nem nagylelkűségről de kötelesség-vállalásról van szó" — következő kérdést intézi: a' nemesség adómentessége per quam regulam nem jog? de igenis joga, még pedig! — csak hogy e' jogot a' haza javára feláldozni üdvösnék sőt szükségesnek mutatkozik 'sat. 'sat. 'S miért idézi b. E. a' B. P. Híradót ez ügyben támaszul? talán mert a' vizet malmára hajtja? ugy de a' B. P. Híradóban csak kötelesség-e'lvállalásról van szó, így a' B. P. Híradó oly kötelességet ért, mi még eddig nem volt az 's most sem az, de jövődében legyen az z'á 'sat. A' szerk.

haladtunk, azaz, semmire nem jutottunk, melyre a' magyarnak oly nagy hajlama van, miszerint tán akarata ellen is belé bicezen, ut figura docet, 's melly status-szekerünket csak annyira fogja előmozdítani, mint társzekér szokott mozdulni, melly nem egyszerre 's nem egyenlő erővel vonatik.

Ha egyébiránt a' tisztelt áldozó, hazafit kötelességének megfelelni akarván, egy napot sem kívánt többé elmulasztani, miszerint lélekisméretét megnyugtassa és a' "volontairek" közé álljon: ez ellen nincs kifogásunk. 'S éljen! Csakhogy más részről ne vegye rosz néven csodálkozásunkat, ha nem igen tudjuk megfogni: mikép szenderegheté lélekismérete eddigé, miután nem "kezdő," oly annyira és oly sokáig, mihez képest már régóta nem adta ebbeli lélekismérete furdalásinak 's keble nyughatatlanságának jeleit valami surrogatumok, mint például nagyobb fundatiók és illyféle köz áldozatok által. — Amde 'mieux tard que jamais.' És a' lélekismérettel is sokszor ugy vagyunk, mint köbetegekkel. Évekig elviseljük ezeket, míg valami fájdalmas helyre csuszunk, és akkor 'Jaj.' Így van néha a' lélekismérettel — — — egy kis taps, egy kis kitérés — — — no de se 'Baj.'

Bezerédj István legutolsó volt, legalább tudtomra és ez alkalommal, ki rám veti figyelmét.

Czikke a' 431dik sz. pesti hirlapban oly' hosz-szu, de mi több, oly tartalomdús, hogy valóban több idő és több hely kívántatnék, mint a' millyennel most bírok 's mellyre újságlap terjeszkedhetik, ha mind azt elősorolni és — legyen szabad mondani — "rectificálni akarám," mit az igen tisztelt hazafi részint ellenem felhoz, részint általánosan állít. Mert hiszen mi tagadás benne, noha czélunk in ultima analysi tán csak egy, "hazánk felvirágzása 's a' lehető legtöbbnek tartós szerencséje t. i.," azért utunk e' célérésre még is oly különböző, mikép közölünk egyik mint másik, ha tán sétán és salonban 's az élet egyéb pályáin egymás mellett bár, azért politikai útját alkalmasint még is elkülönözten fogja járni, ha-hogy capacitálni nem bírjuk egymást; mi azonban nem egy nap és nem egy újságezzik dolgoz.

Mihez képest fel is akarok ezzel most hagyni. Mert könyvet rögtön nem írhatok. Hiszen tán nem éljük még honunk utolsó napját, 's minket sem ver lábainkrul tán még le a' sors; ugy hogy lesz alkal-munk még egymás ellen körbe lépünk.

Addig is azonban vegye őszinte köszönetemet tisztelt hazafi barátom, hogy mind azt, Wesselényi barátommal volt elágzásunktul kezdve mai napig, mi politikai pályámat tekintve gravamen-és postulatunként feküdt keblén ellenem, vagy annak legalább részét, cikkében őszintén kitaráta 's jól megkefélt, 's pedig minden legkisebb nyit vagy lappangó malitia nélkül; mert higye el, kivált miután anynyiszor utasít lélekisméretem gyötrelmeire, ezen-tul még inkább fogok örködni minden politikai lépésem fölött; noha eddig — ne vegye rosz néven — kettőnk közül én voltam a' kevesebbé szeles, 's legkisebbet sem miveltem komoly megfontolás, sőt néha kimondhatlan bellharcz nélkül, mit be tudok bizonyítani; mit azonban nem hozok fel dicséretemül, távol ettől, mert én nem bizakodom, hogy Isten lakja keblemet, a' mit tisztelt barátom maga kebléről hinni látszik *), 's ekkép szerepe sokkal könnyebb mint enyim, mert minden időrabló és scrupulust szülő meggondolás helyett, nincs egyéb tennivalója, mint keble Istenének sugarlását követni; csak hogy, fájdalom, "gyenge az ember, ravasz az ármány," 's e' szerint sokszor az, mit halandó, 'Isten-sugar-

*) Miután én 'Pistoly-elsütési' cikkemben azon számtalan variatiojt, mellyet a' 'keblek Istenéről' újabb időkben szőnyegre hozatni 's elszónoklani hallánk, egy kissé a' nevetség szinpadára vonám: Bezerédj István indignálva, hogy ezen szent axiómát mosatlan nyelvel kétségbe vonni, sőt torzzá esavnari szentelenkedem, e' szavakkal utasít "Adó" cikkében (pesti hirlap február 16. 1845.) az igazi vá-gás b a (!?) — — — és egész valómat majdnem elnyomó napokat éltem én — mit szívből sajnálunk — az orsz. gyűlés befejezése óta szinte Tolna megyének azon gyűléseig, mellyen előállt az alkalom, hogy megtegyem, mire keblem Istene (és miért nem tetszik ez gr. Széchenynek? és mi erőt vél ő keblében Istenének fölébe vagy ellenébe állít-hatni?) ösztönzött sőt kényszerített." Ezek a' tisztelt hazafi saját szavai. — Oh szerencsés illusio! Mellynek átellenében aztán természet szerint fele-tel nehéz a' capacitatio, sőt teljességgel lehetetlen. Mert hiszen Istenek ellen hiába küzd a' gyarló ember! Mit minden fanatikusnak évrázza untig bizonyít.

lásnak' tart, nem egyéb, mint hiúsági daemon, melly a' maga-kitüntetésnek tömjénez és rak oltárt. Sőt tán néha még daemon sem, de egyedül rosz ebédnek vagy nehéz vacsorának effectusa. Így például — mint mondják — mindig rettegtek az illetők, ha Caligula hideg nyúlpecsenyét vacsorázott; mert ezen sült este-lyeket ébredt létben megboszulni ügykezett a' zsar-nok. 'S így tovább.

Egyébiránt próbálja Bezerédj István szerencsét; noha nem Adó az, mire kötelezé magát és miért agitál, de liberum oblatum, 's legalább az én felfogásom szerint nincs nagyobb antidotuma és elfojtója az Adónak, mint éppen a' szerencsétlen liberum oblatum: én nem fogok állni útjában. Am lás-suk. — Én hallgatok, és ha lesz sikere, t. i. vissza-hatást nem szülő és közös adóra vezető sikere, a' liberum oblatum-féle 'kebel-isten sugarlásának', ak-kor azt mondom — mert elég erősnek érzem maga-mat, nyiltan megvallani, ha esalatkoztam — hogy: én kalandoztam a' pusztá theoria sivatagin, mialatt Bezerédj István & Co' a' hon gyakorlati mezején szántott, vetett és aratott.

Passiv viseletemet azonban csak két feltétel alatt ígérem:

1. Szer. Ha szoros pactum marad köztünk, t. i. a' saját negadóztatási volontairek és azon legionariusok között, kik az adó ügyét törvény által buzgó-kodnak eldöntetni; ha mondom, szoros pactum marad, az itt következő asteriscusban foglalt kis rectificatioval köztünk az, mit Bezerédj István, a' tisztelt hazafi 's legelső volontair, Adó cikkében, és pedig a' 227dik soron kezdve, e' szavakkal mond:

"Egyébiránt ismétlem, hogy egymás lelkiismeretének határt szabni nem akarhatunk; és a' mint én kiváltságos társaim közül senkit meg nem itélek, *) ki most azonnal magát önkéntesen adó alá nem veti: ugy ugyanezt várom másoktól önmagam és társaim irányában is."

2. Szer. Ha nem terjed a' teendő experiment fellette hosz-szu időre; mert ez esetben, ha t. i. Beze-rédj István szabad testületű — Frei-Corps — voluntairjeivel nem haladna végzelelünk felé kellő időben: akkor biz én megint oly bátor leszek, hanc veniam petimus etc az adó ügy végett ismét t'erre lépni, melly ügy sikere, mint előbb mondám, ma mondom és holnap mondom, mennyire én látom a' dolgot, és ma állnak a' csillagok, minden politikai működésünk alphája.

És most 'éljete' drága volontairek és respec-tive Recensenseim! — Bökdösetek, szurjatok, faesarjátok szavaimat, vessetek homályt sőt gyanut politikai pályámra: bizony jó lesz; csak hogy Magyarország haszna is legyen belőle; engem pedig, ki ezennel legünnepelesebben megígérem, mi-kép soha nem fogok azzal dicsekedni, hogy valaha is professor - vagy éppen oraculumtok lettem volna, tartatok meg ezentul is szives és őszinte hajlamotokban! Gr. Széchenyi István.

Lapszemelvény. Megbocsáthatni az, 'Életképek' érd. szerkesztőjének, ha aesthet. értekezések helyett néha olyasmit is közöl, mint Irinyi Józ. aphorismái, a' politikáról szépirodalomban, v. viszont; — ismert szerkesztői ügyessége 's jártassága kezeskedik arról, hogy olvasóji vagy olvasónőji nem fognak neheztelni, ha B. Fidéi, Sz. Richard 's mások komoly derék műveit helyel közel tréfaságokkal váltja föl; a' változékonyság nem szeret semmit annyira mint a' változatosságot.

E' szerint Szerk. ur előtünk föl van mentve azon vád alól, mintha szépirodalmi lapjába fölvetett politizálás segítségével valami új — eddig még gondosan rejtgetett — terv létesítésén dolgoznék, noha meglehet, hogy illyes badar beszédek tán lébe hoba csak azért esuszunk az Életképek ráájába, hogy a' jó reményű olvasók, 'vagyunk 's maradunk kik mindig valánk' féle variatiok által tartassanak meg az orthodox vélekedésben: helyén lesz kissé szétkin-teni Irinyi József ur sorai közt, 's azokból — ha még is l e h e t s é g e s — valami jót mutatni föl olvasóinknak.

Azt mondja ezen derék fiatal írónk, hogy a' journalistika ne zárjon ki regényt 's más rokoneműt köréből, azonban illyesek közlésére csak ak-

*) De bajtársainak sem szabad illyest tenni, ha t. i. Bezerédj István igazsággal akarja azt követelni, hogy ne csak ő, de társai se ítéltsenek meg éltalunk. Amde tán ez lesz a' bökkenő, mire nem vetett komoly agyelmet ő!

kor tartsa nyitva lapjait, ha ezek napi lapok lesznek; addig pedig maradjon szorosan a politikai téren 's mondja el mindazon tömérdek mondani valót, miket — sajtóviszonyinknál fogva még most elmondani nem szabad. Már e' néhány sorból látható, hogy a' kérdésbe vett cikkek franczia modorban íratott, mely oktat és leczkéz, holott higgadt megfontolás után csakhamar kitetszik, miként magának az írónak oktató's vezetőre még igen is nagy szüksége volna. Ha Irinyi, A' szépirodalom a' polit. lapokban "ezimű cikket azon szándékkal írja, hogy soraival honfitársainak használjon, szíves örömmel találkozunk volna vele, 's mennyire a' tárgy fontossága megkívánja, segítségül fogtunk volna lenni nézetei kiegészítése's ha s z ü k s é g ü g y h o z n á m a g á v a l, helyre igazítása körül; azonban úgy, mint a' dolog most áll, legszívesb akaratumk mellett sem segíthetünk rajta, annyira besaraglyázta magát fonáknál fonáknál állításával. Ezen t e t l e n e k: „van e' helye szép irodalomnak politikai lapjainkban“ semmi köze pártszínezet vagy elvekkel; legföljebb is arra lehetne kiterjeszkedni tárgyalásakor: üdvös é, hazánk jólétét tekintve szépirodalmi cikkeknek adni helyt polit. lapokban, 's ha csakugyan ajánlatos, milly okoknál fogva? Illy szempontból indulva ki sok olyat mondhatott volna el a' tisztelt ur, mik kritikai szegénységünk mellett — ha egyébként benső érték tekintetében a' mondottak iránt alapos kifogást tenni nem lehetne — köszönetet érdemelne; azonban többszöri a' t o l v a s á s után is nem szemelhetünk ki mást az egész cikkből, mint azt, hogy értekező haragszik minden oly lapra, mely nem pártorganum, főleg pedig a' „Jelenkorra“ mivel ez cikkek között az „adó“, „hitelbank“ 's több illy tárgyakról, melyek I. ur meggyőződése szerint e' lapba nem valók, mert e' lap bizonyos magas eszmék, elveket nem tűzött ki maga elibe. Tagadhatlan így, hogy az értekezés már tévesztett kiindulási pontjánál fogva célhoz nem vezethete; sokszorosan növelé a' halfogást értekező elfogultsága, mely utóljára annyira felejteti a' kitűzött célt, miszerint a' neki hevült levante illyetén szavakban önti ki fölfortyant érzete tulhabzását: a' Hírnök és Jelenkor még a' közönségnek sem igen válnak becsületre, hogy megélhetnek — 's e' kemény ítéletnek nem más okból veti alá e' lapot is, hanem mivel nekünk — a' derék uracs állítása szerint — nincsen bizonyos fontos meghatározott elvünk; de másként fog ön e' részben gondolkodni, ha eszébe jut, miként csak azért vádoltatunk némelyek által elvtelenségről, mert bizonyos elvű urak számára nem akartuk nyitva tartani lapunkat, nem ugyan azon értelemben, mintha féltékenyen elzárkoznánk bizonyos eszmék elől, hanem olly jelentéssel, miszerint fonák vagy nem egészen kitisztult tanoknak vagy nyers handabandáknak lapunk hasábjain asylymot nem nyithattunk azon magas kötelezettségél fogva, mellyet a' hazafiság mindenkor és mindenben előnkbe szab. Ha tán azon párt, mellynek tanai csak addig bírnak némi fényezésével az alaposságnak, míg okszerű honczolás alá nem vétetnek — időszaki sajtónk által jelenleg úgy mint kevéssel ez előtt, képviseltetve nincsen, arról mi nem tehetünk, de ha tehetnénk is, hazánk magas érdekeinél fogva sem tenénk — mert őszintén szólva — szerfölött örvend rajta minden józan 's higgadt ítéletű honfi, ha a' polit. charlataneria minél szűkebb körre szorítottatik, valamint ezt legközelebb tapasztalni szerencsések válánk, midőn látjuk hogy I. ur cikkek divatlapba szorult. Jól teszik önök uraim, ha érzelem-szülte áradásaitól megkímélik a' polit. lapokat, mellyeknek főládása eszélyesen számot vetni idő's körülményekkel; ez inkább ész mint szív dolga 's azért férfiakat illető foglalkodás; ollyas handabandák pedig mint I. uré az Életképekben, igen is magok helyén vannak, mert a' derék szerzőknek nincs mit tartaniok hogy ezikkeik Magyarhon lelkes hölgyei által czáfolatra vagy csak figyelemre is legyenek méltatva, az okos magyar nő sokkal czélszerűbben 's hivatásához illőleg használhatja 's használandja idejét, hogy sem I. ur kedvéért azon törje fejét: vajjon becsületre válik e' a' közönségnek, hogy ollyan lapok, millyen a' Hírnök és Jelenkor megélhetnek. Ha pedig a' bajszosak és szakálosak seregéből is találkoznának, kik a' politikai teréni eligazodás főbb elveit divatlapból akarják megtanulni, ezeknek sok szerencsét kívánunk, 's kitartó türelmet! mert legalább addig, míg részükről ezen studium tart, a' valódi pol. terén avatatlan ujonczok alkalmatlankodásitól nem kellend tartanunk.

Meg kell még említünk, miként Fr. ur, ha folytatja a' febr. 15kei irányt, kettős célt érdekel: egyike azon változás leend, miszerint a' „magyar“ melléknév, mely eddig jobbadán hijányzott az „Életképek“ elől — azokra mindinkább illeni fog; a' másik pedig még ennél is nagyobb jelentőségű. Mint tudva van, bizonyos politikai párt jelenleg nem látja magát kellő mértékben képviseltetve a' magyar időszaki sajtó által; e' párt egyik kitűnő tulajdona, hogy d r á g á n szokta megfizetni azon mulékony fényt, mellyet részint maga terjeszt maga körül részint körül bizonyos okoknál fogva mások által terjesztetik; ajánljuk Fr. urnak e' nyereséges vállalkozást, darab időre szép jövedelmet ígér: hisz ha szükség leend, szabad lesz fordítani a' dolgon, mint eddig is.

Mi már magát azon kérdést illeti: szabad sőt hasznos e' polit. lapokban tárczát nyitni szépirodalmi műveknek? olly kérdés, mellyre I. ur röviden de nem épen rosszul felelt meg, midőn kimondá, miszerint lehetnek a' sajtóviszonyok ollyanok, mellyek a' szépirodalomnak politikai lapokba főlvetését megengedik sőt javasolják; ez állítás tagadhatlanul igaz, 's ha az alkalmazásban eltérünk egymástól, 's egyikünk p. o. azt hiszi hogy e' körülmény csak akkor állott be, midőn már minden polit. érdek kimerítőleg tárgyalatott; a' másik pedig úgy vélekedik, hogy — egyéb nem kevésbé nyomos okon kívül — szépirodalmi közlésekre ki kell terjeszkedni olly sajtóviszonyok között is, mellyek az elmondandók közül tán ép azt nem hagyják elmondani, minek legelől 's legyakraabban kellene elmondatnia — ha e' részben mi és Irinyi ur eltérünk egymástól, — a' dolog még mindig sub judice marad, 's eldöntve épen nincs, mellyik félnek volt igaza. Elvárjuk tehát, hogy minden pol. handabandát félretelve, arra használandja I. ur minden tehetőségét 's utazási tapasztalását, hogy e' kérdést kellő szempontból fölvilágosítsa segitsen, melly ügyekezeteiben — főkép ha látandjuk hogy önhittség helyett tárgyavatottság teszi irói caractere fővonalmát — szíves közremunkálásunkra is számot tarthat.

¶ Nemzeti színházunk ügyében. Kire nemzetiségünket érdeklő intézet kormányja bizatik, 's az azt elvállalni bátor, köteles nemcsak önhasznára felügyelni, hanem legfőkép szem előtt tartani azt is, hogy a' nem sikerülés vagy épen kár esetében az illy nemzeti intézet iránti bizalom nemcsak mi nálunk, hanem a' külföld előtt is megrendíthetik, mellyről tudjuk, hogy nemzetiségünk iránt sok szempontban különös ellenszenvvel viseltetik. — Így vagyunk nemzeti színházunk igazgatója bukás miatti lelétével! Nem szándékom ennek épületes történetét előadni, vagy talán vele szóváltásba ereszkedni, hanem tudatni érdemes közönségünkkel, hogy ezen eset a' külföld előtt minő szempontból bíráltatik, 's minő körülmény által tartatik előidézettnek. A' Cöllnische Zeitung 34ik számában ez iránt köv. levél olvasható: Pest január 22ről. A' nemzeti magyar színház igazgatója épen most jelentette ki fizetési tehetetlenségét. Ezen színház az országtól éventként 14000 pfttal segittetik; a' kebelbeli magyarok ezen intézet iránt már közmondássá vált lelkesedést fitogtatnak, minden hírlap dicséretét kürtölgeti, 's jaj annak, melly ezt nem tenné; a' német színház ellenben nemcsak nem gyámolítottatik rendkívüli költséggel, hanem 3000 pftt haszonbért fizet, e' mellett létezik egy magyar propaganda, mellynek tagjai a' német színház nem látogatására kötelező magokat, ezen színház végre kipecezített célja alacsony megtamadásoknak mind a' magyar, mind több olly német lap részről, mellyek ultramagyarismussal kaczerkódván feledik, minő nyelven és minő „czéla“ irnak, 's a' fenemlített eset mégis bekövetkezhetett, holott a' német színház legalább eddig magát győzőlmesen fentartotta. „No! mondja még most is valaki, hogy Pest nem német város“ — Ha meggondolom hogy a' cöllni ujság majd olly elterjedt lap Németországban mint az augsburgi Allg. Zeitung, kérdem: nem kötelessége e' a' lelépott színház igazgatójának külföld előtt nemzetiségünk tekintetét visszaállítani, mellyet annyira koczkatott, 's így illett e' azon nemzet bizalmát megköszönni, ki egyik főkinése ápolását reája bizni szíves volt. *)

*) Mult Társalkodónkban ez ügyben B. volt igazgató mellett közölt mehetségi vagy enyhítési szempontok mellett is, miután a' külföld elé is olly gyűlöletes alakban állított színházunk ügye, hiedelmünk szerint szoros kötelessége a' lelépott igazgatójának külföld előtt is az illy kakuki rágalmozónak hazug

Egyébiránt a' fenebbi levélből azt is láthatjuk, hogy közöttünk Pest keblében minő derék madarkák fészkelnek.

R o s t y Z s i g m o n d.

Gömör megyéből *) Jan. fogytán. Folyó hó 20án tartatott Pelsőczön Gömörmegyének követ-számoltató gyűlése. — E' nemzeti érdekű alkotmányos ünnepet főispán-helyettesi elnöklet alatt álltunk meg, elnöklete alatt azon lelkes férfinak, ki díszes kormányzói székét csak 9 hónap előtt foglalva el, megyénk közgyűlésein a' Rendek jogainak méltánylásával, közdolgok iránti éber figyelmével 's a' közbéke fölött szeliden örködő jellemével a' Rendek őszinte bizalmukból eredő csatlakozásukat érdemelve, szoros kapcsolatba fűz az azon láncszemeket, mellyeknek szétszakadásukból, a' közügyek iránti részvétlenséget gyakran éles surlódásokban előidéző keserű viszályok, hatósági rendszerünk ollyok megrázkodtató halfogalmak 's eszmezavarok, a' municipális élet nemes céljainak háttérbe szorításával szoktak keletkezni. És e' tapasztalatdús előzvényekből méltán főlsgárgázék azon édes reményünk, hogy tisztelve szeretett főkormányzónk, e' kifejlésnek indult korszerű haladásra intő szózatát megértve, díszes hivatását oda irányzandja, hogy e' megye Rendei honunk fölvirágzására nélkülözhetlen közérdekben, erőben, akaratban, 's tettben összeforva, a' haladás lobogója alatt a' haza jövedőjére békés uton ezentul is mindent megkísértendek, mit önjöllétük előmozdításával, polgári alkotmányos állásunk szilárdítása igényel 's hazafili legszentebb kötelesség parancsol. 'S e' boldogító reményünkben ingadozni nem tudunk, mert arra a' tisztelt férfit pártatlan lelkeleté 's közzjő iránt tanusított ernyedetlen buzgalma jogositott, megerősítve hiedelmünket, hogy vezérlete alatt az itt lázongott kedélyek összesimulásával megyénk polgári életében olly időszak keletkezendik, melly a' béke nyugalmas ölében ápoland összelelkezett kebleket a' nemzet életkérdésének megoldására. — Már a' dologra. —

Főispán-helyettesünk elnöki székét elfoglalván, a' nagy számmal megjelent Rendekhez intézett szavakban adá elő jelen gyűlés érdekes tárgyát, 's a' legközelebb befejezett országgyűlésen e' megyét szigoru hűséggel képviselt lelkes követeket végjelentésük előadására hívá fel. Melly elnöki fölhívást az érdemes követek rendszeresen kidolgozott terjedelmes jelentésüknek — egymást felváltva általok sikerített felolvasása követett, a' Rendek által folytonos figyelemmel 's a' helyeslés gyakori jeleivel kísértetve, majd az elérzékenyült keblekből többször zajos tetszésben fölfakadt harsány éljenektől félben szakittatva. Lelkes követek jelentésüket a' t. hozó testület kiegészítése felett kitérő lelkesedéssel az elkeseredésig vitatott kérdésnek ohajtott eredmény nélkül maradásán kezdve, az országos és kerületi tanácskozásokról vezetendő naplók 's országgyűlési hírlapok létrehozása, honi nyelv 's ezzel kapcsolatban álló nemzetiség, vallás ügye, királyi városok és szabad községek rendezése, személy 's vagyoni batorlét tekintetében szükséges büntető törvénykönyv, a' katonai élelmezés és szállásolás terhének az adózó nép érdekében annyira sürgetős megszüntetése 's bányatörvény behozása — körül, lankadatlan küzdelmekkel 's nagy részben siker nélkül folytatott tanácskozások minden phasisait kifejtven, áttértek a' megyei választó 's tanácskozó gyűlésekben országszerte lábra kapott kicsapongásoknak, a' kor v. körülmények által annyira sürgetett megszüntetésére legbiztosabban vezetendő módok iránt mind annyiszor új hévvel fölmelegített vitaközások stadiumának elsorolására, — 's itt legyen szabad elmondani azon néhány sort, mellyekben e' mirigynek elfojtására érdemes követek a' Rendeket fölhíván, ohajtásukat e' szavakban nyilváníták: „Gyászos tapasztalás rémképei aggodalmasan sürgetnek megkísérteni minden eszközt, mellyek e' szép megye békés jövedőjének biztosítására hathatos szerül ajánlkoznak. Ne vegyék tehát rosz néven a' t. RR! tulajdonítsák egyedül közzjóra buzgó törekvésünk-

állításaitat megezáfolni, szóval az ügy állapotját olly világosságban tünteti elő, melly ezen intézetünk 's nemzetiségünk zománczán ejtett minden való, gyanított vagy költött csorbát elenyészthessen. A' szerk.

*) E' közgyűlésről egy pár számmal előbb közölt derék tudósítás részleteinek kiegészítésükül is czélszerűnek tartotta e' körülményeket is előterjeszteni a' Szerk.

hiszen ha kötelesség volna is, bizony nem ártana — mert csak ember marad az ember — egy kis nagylelkűségű fényvel megaranyozni a keserű labdacsojt; jobban eszünk, méltóztassék elhinni. Egyébiránt kérdem — és e' kérdést nem romáirókhoz, misericordianus fraterekhez, Donquixottokhoz, holdlakos — táblabírákhoz, de gyakorlati statusférjakhoz irányzom — az emberi kötelességeket in abstracto lehet-e és szabad-e a polgári kötelességekkel egybekeverni? S hogy valljon minden forradalomnak, melyet a' tisztelt báró ur bizonyosan kerülni akar, nem az vala-e legfőbb tényezője, hogy e' két eszme mindig egybezárvarták? — Például segítni szükölködön, koldusnak alamizsnát adni 'sat. emberi kötelesség; de ki ezt nem teszi, azért polgárilag szigorú értelemben még nem bűnhődhetik 'sat. — Amde ennek fejtegetése igen is félre vezetne; s egyébiránt, valamint az igen tisztelt báró és társai által előnkbe rakott centralisatioi r á n t o t t e s i b e, ugy ezen "kötelességről" irt theorema sem fog nyomni sokat a' latban; s ekkép legyen szabad, harmadik megtámadóm ellen lépnem — küzdömökra.

És ez Rosty Albert úr, a' pesti hírlap 430d. számában.

Ha e' tisztelt ellenem rugdalódzó 's magát a' miatt, "hogy őt valaki az Istenért discipulusomnak véletlenül ne tartsa," olly annyira védelmező úr csak egy kis figyelemmel olvasta volna azon cikkemet, melly olly annyira felborzasztá taraját, lehetetlen, mihez képest másért támadjon meg, ha már meg akart támadni, mint azért, hogy nem akarom discipulusomnak elismerni és elfogadni, que je le desavoue — hadd spēkeljem mondókámat én is egy kis sé gallus szavaeszkükkal. De ő éppen ellenkezőleg azért sujt, miszerint a' világnak megmutassa, hogy nem discipulusom, hanem saját lábán áll. 'Sám fel-szóltam a' tisztelt hazafit — hiszen most már tán nyugodtabb — olvassa érintett cikkemet még egyszer át és vigyázattal, 's látni fogja, hogy annak fő ezélja éppen nem kikelés a' saját megadóztatás ellen, mert ezt csak a' szükséges kapcsolat miatt vettem kérdésbe; de ünnepélyes protestatio — 's ez iratta tulajdonkép velem a' cikket — miszerint senki ne legyen azon hiedelem- 's tévedésben, mintha az eszme az én koponyámban vette vala eredetét. És így, mint mondám, az általam egyébiránt igen tisztelt hazafinak legkisebb oka sem volt, il' n'y avait nulle raison, professorságom ellen kikelni, mint ha én őt discipulusomnak tartanám, vagy őt mint illyest a' világnak bemutatni kívántam volna; de inkább azért neheztelhetne rám, que je l'ai répudié et que je n'ai rien voulu avoir de commun avec lui; mert hiszen éppen ellenkezőt tevék, 's csak az ellen akartam magamat megőni, me garantir de cette imputation, hogy senki engem a' saját megadózókat vagy jobban mondva, a' liberum oblatumokkal ismét fel-lépők professorának, 's őket senki a' világ hátán discipulusaimnak véletlenül ne tartsa. Amen.

No de, et quandoque bonus dormitat Homerus etc. 's aztán nincs kor, melly néhai elhamarkodástul egészen ment volna. És igen sokszor megcsik, hogy az, ki legkevésbé áll saját lábán és inkább csak vonatik, még is olly nagy függetlenségi hírt praetendál, mihez képest csupa félelemből, hogy valaki ezen véleményben nem osztozik, még azok ellen is kikel, kiknek soha csak eszük ágába sem jutott, illyest kétségbe vonni. — Mi pedig magát a' tényt illeti, nem lehet azt in thesi kárhozzatni, az gyönyörű, felséges, szívmelő; csak hogy nem egyéb, mint varatiója azon régi tatár modornak, t. i. a' dicsőséges "liberum oblatum"nak, mellyel eddig

*) Egy barátunk a' tisztelt báró ur ezen Adóügy című cikkének azon részire, mellyben b. E. J. ur azt állítja, "hogy a' nemességnek adómentessége nem jog, hanem csak óriási visszaélés, mellyet századok nem szentesitettek, midőn maga a' B. P. Híradó 127d. számában e' kérdésre nézve azt mondja: hogy nem nagylelkűségű de kötelesség-vállalásról van szó" — következő kérdést intézi: a' nemesség adómentessége per quam regulam nem jog? de igenis joga, még pedig! — csak hogy e' jogot a' haza javára feláldozni üdvösnek söt szükségessének mutatkozik 'sat. 'sat. 'S miért idézi b. E. a' B. P. Híradót ez ügyben támaszul? talán mert a' vizet malmára hajtja? ugy de a' B. P. Híradóban csak kötelesség-e lvállalásról van szó, így a' B. P. Híradó olly kötelességet ért, mi még eddig nem volt az 's most sem az, de jövődében legyen az z á 'sat. A' szerk.

haladtunk, azaz, semmire nem jutottunk, mellyre a' magyarnak olly nagy hajlama van, miszerint tán akarata ellen is belé bicezen, ut figura docet, 's melly status-szekerünket csak annyira fogja előmozdítani, mint társzeker szokott mozdulni, melly nem egyszerre 's nem egyenlő erővel vonatik.

Ha egyébiránt a' tisztelt áldozó, hazafiai kötelességének megfelelni akarván, egy napot sem kívánt többé elmulasztani, miszerint lélekisméretét megnyugtassa és a' "volontairek" közé álljon: ez ellen nincs kifogásunk. 'S éljen! Csak hogy más részről ne vegye rossz néven esodálkozásunkat, ha nem igen tudjuk megfogni: mikép szendereghele lélekismérete eddigé, miután nem "kezdő," olly annyira és olly sokáig, mihez képest már régóta nem adta ebbeli lélekismérete furdalásának 's keble nyughatatlanságának jeleit valami surrogatumok, mint például nagyobb fundatiók és illyféle köz áldozatok által. — Amde "meux tard que jamais." És a' lélekisméretével is sokszor ugy vagyunk, mint köbetelességekkel. Évekig elviseljük ezeket, míg valami fájdalmas helyre eszünk, és akkor 'Jaj.' Így van néha a' lélekisméretével — — — egy kis taps, egy kis kitűnés — — — no de se 'Baj.'

Bezerédj István legutolsó volt, legalább tudtomra és ez alkalommal, ki rám veti figyelmét.

Czikke a' 431dik sz. pesti hírlapban olly hoszszu, de mi több, olly tartalomdús, hogy valóban több idő és több hely kívántatnék, mint a' millyennel most bírok 's mellyre újságlap terjeszkedhetik, ha mind azt elősorolni és — legyen szabad mondani — "rectificálni akarnám," mit az igen tisztelt hazafi részint ellenem felhoz, részint általánosan állít. Mert hiszen mi tagadás benne, noha czélunk in ultima analysi tán csak egy, "hazánk felvirágzása 's a' lehető legtöbbször tartós szerencséje t. i.," azért utunk e' czélérésre még is olly különböző, mikép közölünk egyik mint másik, ha tán sőtán és salonban 's az élet egyéb pályáin egymás mellett bár, azért politikai útját alkalmasint még is elkülönöztten fogja járni, ha-hogy kapacitálni nem bírjuk egymást; mi azonban nem egy nap és nem egy újságcikk dolga.

Mihez képest fel is akarok ezzel most hagyni. Mert könyvet rögtön nem írhatok. Hiszen tán nem éljük még honunk utolsó napját, 's minket sem ver lábainkrul tán még le a' sors; ugy hogy lesz alkalmunk még egymás ellen körbe lépniük.

Addig is azonban vegye őszinte köszönetemet tisztelt hazafi barátom, hogy mind azt, Wesselényi barátommal volt elágzásunktul kezdve mai napig, mi politikai pályámat tekintve gravamen-és postulatunként feküdt keblén ellenem, vagy annak legalább részét, cikkében őszintén kitárta 's jól megkefélt, 's pedig minden legkisebb nyílt vagy lapangó malitia nélkül; mert higyte el, kivált miután annyiszor utasít lélekisméretem gyötrelmeire, ezen-tul még inkább fogok örködni minden politikai lépésem fölött; noha eddig — ne vegye rossz néven — kettőnk közül tán én voltam a' kevesebbé szeles, 's legkisebbet sem miveltem komoly megfontolás, sőt néha kimondhatlan beharoz nélkül, mit be tudok bizonyítani; mit azonban nem hozok fel dicséretemül, távul ettől, mert én nem bizakodom, hogy Isten lakja keblemet, a' mit tisztelt barátom maga kebléről hinni látszik *), 's ekkép szerepe sokkal könnyebb mint enyim, mert minden időrabló és scrupulust szülő meggondolás helyett, nincs egyéb tennivalója, mint keble Istenének sugárlásit követni; csak hogy, fájdalom, "gyenge az ember, ravasz az ármány," 's e' szerint sokszor az, mit halandó, 'Isten-sugar-

*) Miután én "Pistoly-elsütési" cikkemben azon számtalan variatiót, mellyet a' 'keblek Istenéről' újabb időkben szönyegre hozatni 's elszónoklani hallánk, egy kissé a' nevelésig szinpadára vonám: Bezerédj István indignálva, hogy ezen szent axiomát mosatlan nyelvel kétségbe vonni, sőt torzzá csavarni szemtelenkedem, e' szavakkal utasít "Adó" cikkében (pesti hírlap február 16. 1845.) az igazi vágásba (!?) " — — — és egész valómat majdnem elnyomó napokat éltem én — mit szívűl sajnálunk — az orsz. gyűlés befejezése óta szinte Tolna megyének azon gyűléseig, mellyen előállt az alkalom, hogy megtegyem, mire keblem Istene (és miért nem tetszik ez gr. Széchenynek? és mi erőt vél ő keblében Istenének fölébe vagy ellenébe állíthatni?) ösztönzött söt kényszerített." Ezek a' tisztelt hazafi saját szavai. — Oh szerencsés illusio! Mellynek átelében aztán természet szerint feleltet nehéz a' capacitatio, söt teljességgel lehetetlen. Mert hiszen Istenek ellen hiába küzd a' gyarló ember! Mit minden fanatismusnak évravja untig bizonyít.

lásnak' tart, nem egyéb, mint hiúsági daemon, melly a' maga-kitüntetésnek tömjénez és rak oltárt. Söt tán néha még daemon sem, de egyedül rossz ebédnek vagy nehéz vacsorának effectusa. Így például — mint mondják — mindig rettegtek az illetők, ha Caligula hideg nyúlpecsenyét vacsorázt; mert ezen sült este-lyeket ébredt létben megboszulni ügyekzett a' zsarnok. 'S így tovább.

Egyébiránt próbálja Bezerédj István szerencsét; noha nem Adó az, mire kötelezte magát és miért agítál, de liberum oblatum, 's legalább az én felfogásom szerint nincs nagyobb antidotuma és elfojtója az Adónak, mint éppen a' szerencsétlen liberum oblatum: én nem fogok állni útjában. Am lássuk. — Én hallgatok, és ha lesz sikere, t. i. visszahatást nem szülő és közös adóra vezető sikere, a' liberum oblatum-féle 'kebel-isten sugárlásának', akkor azt mondom — mert elég erőnek érzem magamat, nyíltan megvallani, ha esalatkoztam — hogy: én kalandoztam a' pusztá theoria sivatagán, mialatt Bezerédj István & Co a' hon gyakorlati mezején szántott, vetett és aratott.

Passiv viseletemet azonban csak két feltétel alatt ígérem:

1. Szer. Ha szoros pactum marad köztünk, t. i. a' saját negadózatási volontairek és azon legionariusok között, kik az adó ügyét törvény által buzgókodnak eldöntetni; ha mondom, szoros pactum marad, az itt következő asteriscusban foglalt kis rectificatioval köztünk az, mit Bezerédj István, a' tisztelt hazafi 's legelső volontair, Adó cikkében, és pedig a' 227dik soron kezdve, e' szavakkal mond:

"Egyébiránt ismétlem, hogy egymás lelkiismeretének határt szabni nem akarhatunk; és a' mint én kiváltságos társaim közül senkit meg nem ítélek, *) ki most azonnal magát önkéntesen adó alá nem veti: ugy ugyanezt várom másoktól önmagam és társaim irányában is."

2. Szer. Ha nem terjed a' teendő experiment felte hoszszu időre; mert ez esetben, ha t. i. Bezerédj István szabad testületű — Frei-Corps — volontairjeivel nem haladna végezzünk felé kellő időben: akkor biz én megint olly bátor leszek, hanc veniam petimus etc az adói ügy végett ismét tere lépni, melly ügy sikere, mint előbb mondám, ma mondom és holnap mondandom, mennyire én látom a' dolgot, és ma állnak a' csillagok, minden politikai működésünk alphája.

És most 'Éljetek' drága volontairek és respective Recensenseim! — Bökdössetek, szurjatok, facsarjátok szavaimat, vessetek homályt söt gyanut politikai pályámra: bizony jó lesz; csak hogy Magyarországának haszna is legyen belőle; engem pedig, ki ezennel legünnepélyesebben megígérem, mikép soha nem fogok azzal dicselkedni, hogy valaha is professor-vagy éppen oraculumtok lettem volna, tartsatok meg ezental is szíves és őszinte hajlamotokban! Gr. Széchenyi István.

Lapszemelvény. Megbocsáthatni az „Életképek“ érd. szerkesztőjének, ha aesthet. értekezések helyett néha ollyasmit is közöl, mint Irinyi József aphorismái „a' politikáról szépirodalomban, v. viszont;“ — ismert szerkesztői ügyessége 's jártassága kezeskedik arról, hogy olvasóji vagy olvasónői nem fognak neheztelni, ha B. Fidé, Sz. Richard 's mások komoly derék műveit helytel közlél tréfaságokkal váltja föl; a' változékonyság nem szeret semmit annyira mint a' változatosságot.

E' szerint Szerk. ur előttünk föl van mentve azon vád alól, mintha szépirodalmi lapjába fölvetett politizálás segítségével valami új — eddig még gondosan rejtgetett — terv létesítésén dolgoznék, noha meglehet, hogy illyes badar beszédét tán hébe hóba csak azért eszünk az Életképek rájárába, hogy a' jó reményű olvasók „vagyunk 's maradunk kik mindig valánk“ féle variatiók által tartassanak meg az orthodox vélekedésben: helyén lesz kissé szűtkinteni Irinyi József ur sorai közt, 's azokból — ha még is l e h e t s é g e s — valamijót mutatni föl olvasóinknak.

Azt mondja ezen derék fiatal írónk, hogy a' journalistika ne zárjon ki regényt 's más rokonműt köréből, azonban illyesek közlésére csak ak-

*) De bajtársaink sem szabad illyest tenni, ha t. i. Bezerédj István igazsággal akarja azt követelni, hogy ne csak ő, de társai se ítéltesenek meg általunk. Amde tán ez lesz a' bökkenő, mire nem vetett komoly figyelmet ő!

kor tartsa nyitva lapjait, ha ezek napi lapok lesznek; addig pedig maradjon szorosan a politikai téren 's mondja el mindazon tömérdek mondani valót, miket — sajtóviszonyinknál fogva még most elmondani nem szabad. Már e' néhány sorból látható, hogy a' kérdésbe vett cikk francia modorban iratott, mely oktat és leczkéz, holott higgadt megfontolás után csakhamar kiteszik, miként magának az írónak oktatató's vezetőre még igen is nagy szüksége volna. Ha Irinyi, a' szépirodalom a' polit. lapokban "ezimű cikket azon szándékkal írja, hogy soráival honfitársainak használjon, szíves örömmel találkozunk volna vele, 's mennyire a' tárgy fontossága megkivánja, segítségül fogtunk volna lenni nézetei kiegészítése 's hasznosítása körül; azonban úgy, mint a' dolog most áll, legszívesb akarunk mellett sem segíthetünk rajta, annyira beszaraglyázta magát fonákban fonákabb állításival. Ezen tételnek: „van e' helye szép irodalomnak politikai lapjainkban“ semmi köze pártszínezet vagy elvekkel; legföljebb is arra lehetne kiterjeszkedni tárgyalásakor: idős é, hazánk jólétét tekintve szépirodalmi cikkeknek adni helyt polit. lapokban, 's ha csakugyan ajánlatos, milly okoknál fogva? Illy szempontból indulva ki sok olyat mondhatott volna el a' tisztelt ur, mik kritikai szegénységünk mellett — ha egyébkint benső érték tekintetében a' mondottak iránt alapos kifogást tenni nem lehetne — köszönetet érdemelnének; azonban többszöri a' t o l v a s á s után is nem szemelhetünk ki mást az egész cikkből, mint azt, hogy értekezé haragszik minden oly lapra, mely nem pártorganum, főleg pedig a' „Jelenkorra“ mivel ez cikkekkel közöl az „adó“ „hitelbank“ 's több illy tárgyról, melyek I. ur meggyőződése szerint e' lapba nem valók, mert e' lap bizonyos magas eszméket, elveket nem tűzött ki maga elébe. Tagadhatlan így, hogy az értekezés már tévesztett kiindulási pontjánál fogva célhoz nem vezethető; sokszorosán növelé a' balfogást értekezé elfogultsága, mely utóljára annyira felejteti a' kitűzött célt, miszerint a' neki hevült levente illyetén szavakban önti kifőlfortyant érzete tulhabzását: a' Hírnök és Jelenkor még a' közönségnek sem igen válnak becsületére, hogy megélhetnek — 's e' kemény ítéletnek nem más okból veti alá e' lapot is, hanem mivel nekünk — a' derék uracs állítása szerint — nincsen bizonyos fontos meghatározott elvünk; de másként fog ön e' részben gondolkodni, ha észébe jut, miként csak azért vádoltunk némelyek által elvtelenségről, mert bizonyos elvű urak számára nem akartuk nyitva tartani lapunkat, nem ugyan azon értelemben, mintha féltékenyen elzárkoznánk bizonyos eszmék elől, hanem olly jelentéssel, miszerint fonák vagy nem egészen kitisztult tanoknak vagy nyers handabandáknak lapunk hasábjain asylumot nem nyithattunk azon magas kötelezettségű fogva, melyet a' hazafiság mindenkor és mindenben elölkbe szab. Ha tán azon párt, melynek tanai csak addig bírnak némi fényezésével az alaposságnak, míg okszerű bonczolás alá nem vétetnek — időszi sajtókerü által jelenleg úgy mint kevéssel ez előtt, képviseltetve nincsen, arról mi nem tehetünk, de ha tehetnénk is, hazánk magas érdekeinél fogva sem tenénk — mert őszintén szólva — szerfölött örvend rajta minden józan 's higgadt ítéletű honfi, ha a' polit. charlataneria minél szűkebb körre szorítottatik, valamint ezt legközelebb tapasztalni szerencsések válnak, midőn látjuk hogy I. ur cikke divatlapba szorult. Jól teszik önk uraim, ha érzelem-szülte áradásaiktól megkímélik a' polit. lapokat, melyeknek föladása eszélyesen számot vetni idő's körülményekkel; ez inkább ész mint szív dolga 's azért férfiakat illető foglalkodás; ollyas handabandák pedig mint I. uré az Életképekben, igen is magok helyén vannak, mert a' derék szerzőknek nincs mit tartaniok hogy cikkek Magyarhon lelkes hölgyei által czáfolatra vagy csak figyelemre is legyenek méltatva, az okos magyar nő sokkal czélszerűbben 's hivatásához illőleg használhatja 's használandja idejét, hogysem I. ur kedvéért azon törje fejét: vajjon becsületre válik e' közönségnek, hogy ollyan lapok, milylyen a' Hírnök és Jelenkor megélhetnek. Ha pedig a' bajszosak és szakálosak seregéből is találkoznának, kik a' politikai teréni eligazodás főbb elveit divatlapból akarják megtanulni, ezeknek sok szerencsét kívánunk, 's kitarató türelmet! mert legalább addig, míg részükről ezen studium tart, a' valódi pol. terén avatatlan ujonczok alkalmatlankodásitól nem kellend tartanunk.

Meg kell még említnünk, miként Fr. ur, ha folytatja a' febr. 15kei irányt, kettős célt érendel: egyike azon változás leend, miszerint a' „magyar“ melléknév, mely eddig jobbadán hijányzott az „Életképek“ elől — azokra mindinkább illeni fog; a' másik pedig még ennél is nagyobb jelentőségű. Mint tudva van, bizonyos politikai párt jelenleg nem látja magát kellő mértékben képviseltetve a' magyar időszi sajtó által; e' párt egyik kitűnő tulajdona, hogy drágán szokta megfizetni azon mulékony fényt, melyet részint maga terjeszt maga körül részint körülé bizonyos okoknál fogva mások által terjesztetik; ajánljuk Fr. urnak e' nyereséges vállalkozást, darab időre szép jövedelmet ígér: hisz ha szükség leend, szabad lesz fordítani a' dolgot, mint eddig is.

Mimár magát azon kérdést illeti: szabad sőt hasznos e' polit. lapokban tárczát nyitni szépirodalmi műveknek? olly kérdés, melyre I. ur röviden de nem épen rosszul felelt meg, midőn kimondá, miszerint lehetnek a' sajtóviszonyok ollyanok, melylyek a' szépirodalomnak politikai lapokba fölvételét megengedik sőt javasolják; ez állítás tagadhatlanul igaz, 's ha az alkalmazásban eltérünk egymástól, 's egyikünk p. o. azt hiszi hogy e' körülmény csak akkor állott be, midőn már minden polit. érdek kimerítőleg tárgyalatott; a' másik pedig úgy vélekedik, hogy — egyéb nem kevésbbé nyomos okon kívül — szépirodalmi közlések ki kell terjeszkedni olly sajtóviszonyok között is, melylyek az elmondandók közül tán ép azt nem hagyják elmondani, minek legelől 's leggyakrabban kellene elmondani — ha e' részben mi és Irinyi ur eltérünk egymástól, — a' dolog még mindig sub judice marad, 's eldöntve épen nincs, melylyik félnek volt igazsága. Elvárjuk tehát, hogy minden pol. handabandát felretéve, arra használandja I. ur minden tehetségeit 's utazási tapasztalásit, hogy e' kérdést kellő szempontból fölvilágosítsa segítség, melyly ügyekezeteiben — főkép ha látandjuk hogy önhittség helyett tárgyavatottság teszi irói caractere fővonalát — szíves közremunkálásunkra is számot tarthat.

Nemzeti színházunk ügyében. Kire nemzetiségünk érdeklő intézet kormányza bizatik, 's az azt elvállalni bátor, köteles nemcsak önhasznára felügyelni, hanem legfőkép szem előtt tartani azt is, hogy a' nem sikerülés vagy épen kár esetében az illy nemzeti intézet iránti bizalom nemcsak mi nálunk, hanem a' külföld előtt is megrendíthetetik, melyről tudjuk, hogy nemzetiségünk iránt sok szempontban különös ellenszenvvel viseltetik. — Így vagyunk nemzetiségünk igazgatója bukás miatti leléptével! Nem szándékom ennek épületes történetét előadni, vagy talán vele szövátásba ereszkedni, hanem tudatni érdemes közönségünkkel, hogy ezen eset a' külföld előtt minő szempontból bíraltatik, 's minő körülmény által tartatik előidézettnek. A' Cöllnische Zeitung 34ik számában ez iránt köv. levél olvasható: Pest január 22ről. A' nemzeti magyar színház igazgatója épen most jelentette ki fizetési tehetetlenségét. Ezen színház az országtól évenként 14000 pfttal segítettik; a' kebelbeli magyarok ezen intézet iránt már közmondássá vált lelkesedést fitogtatnak, minden hírlap dicséretét kürtölgeti, 's jaj annak, mely ezt nem tenné; a' német színház ellenben nemcsak nem gyámolittatik rendkívüli költséggel, hanem 3000 pftt haszonbért fizet, e' mellett létezik egy magyar propaganda, melynek tagjai a' német színház nem látogatására kötelezék magokat, ezen színház végre kipecezött célja alacsony megtámadásoknak mind a' magyar, mind több olly német lap résziről, melyek ultramagyarismussal kacérkodván feledik, minő nyelven és minő „céllra“ irnak, 's a' fenemlített eset mégis bekövetkezhetett, holott a' német színház legalább eddig magát győzelmesen fentartotta. „No! mondja még most is valaki, hogy Pest nem német város“ — Ha meggondolom hogy a' cöllni ujság majd olly elterjedt lap Németországban mint az augsburgi Allg. Zeitung, kérdem: nem kötelessége e' a' leléptett színház igazgatónak külföld előtt nemzetiségünk tekintetét visszaállítani, melyet annyira koczkatott, 's így illett e' azon nemzet bizalmát megköszönni, ki egyik főkinése ápolását reája bizni szíves volt. *)

*) Mult Társalkodókban ez ügyben B. volt igazgató mellett közölt mentési vagy enyhítési szempontok mellett is, miután a' külföld elé is olly gyűlöletes alakban állított színházunk ügye, hiedelmünk szerint szoros kötelessége a' leléptett igazgatónak külföld előtt is az illy kakuki rágalmozónak hazug

Egyébiránt a' fenebbi levélből azt is láthatjuk, hogy közöttünk Pest keblében minő derék madarkák fészkelnek.

R o s t y Z s i g m o n d.

Gömör megyéből *) jan. fogytán. Folyó hó 20án tartott Pelsőczön Gömörmegyének követ-számoltató gyűlése. — E' nemzeti érdekű alkotványos ünnepet főispán-helyettesi elnöklet alatt álltunk meg, elnöklete alatt azon lelkes férfunak, ki diszes kormányzói székét csak 9 hónap előtt foglalva el, megyénk közgyűlésein a' Rendek jogainak méltánylásával, közdolgok iránti éber figyelmével 's a' közbéke fölött szeliden örökdő jellemével a' Rendek őszinte bizalmukból eredő csatlakozásukat érdemelve, szoros kapcsolatba fűz az azon láncszemeket, melyeknek szétszakadásukból, a' közügyek iránti részvétlenséget gyakran éles surlódásokban előidéző keserű viszályok, hatósági rendszerünket ollykor megrázkodtató balfogalmak 's eszmezavarok, a' municipális élet nemes céljainak háttérbe szorításával szoktak keletkezni. És e' tapasztalatdús előzékenyből méltán fölsugárzik azon édes reményünk, hogy tisztelve szeretett főköormányzónk, e' kifejlésnek indult korszerű haladásra intő szövegét megértve, diszes hivatását oda irányzandja, hogy e' megye Rendei honunk fölvirágzására nélkülözhetlen közérdekben, erőben, akaratban, 's tetteben összeforrvan, a' haladás lobogója alatt a' haza jövedőjére békés uton ezentul is mindent megkísértendek, mit önjóllétük előmozdításával, polgári alkotványos állásunk szilárdítása igényel 's hazafiai legszentebb kötelesség parancsol. 'S e' boldogító reményünkben ingadozni nem tudunk, mert arra a' tisztelt férfit pártatlan lelkelete 's közjó iránt tanusított ernyedetlen buzgalma jogosított, megerősítve hiedelmünket, hogy vezérlete alatt az itt lázongott kedélyek összesimulásával megyénk polgári életében olly időszak keletkezendik, mely a' béke nyugalmas öleiben ápoland összeülekezett kebleket a' nemzet életkérdésének megoldására. — Már a' dologra. —

Főispán-helyettesünk elnöki székét elfoglalván, a' nagy számmal megjelent Rendekhez intézett szavakban adá elő jelen gyűlés érdekes tárgyát, 's a' legközelebb befejezett országgyűlésen e' megyét szigorú hűséggel képviselt lelkes követeket végjelentésük előadására hívá fel. Mely elnöki fölhívást az érdemes követek rendszeresen kidolgozott terjedelmes jelentésüknek — egymást felváltva általok sikerített felolvasása követett, a' Rendek által folytonos figyelemmel 's a' helyeslési gyakori jeleivel kísértetve, majd az elérzékenyült keblekből többször zajos tetszésben fölfakadt harsány éljenektől félbenzakíttatva. Lelkes követeink jelentésüket a' t. hozó testület kiegészítése felett kitűnő lelkesedéssel az elkeseredésig vitatott kérdésnek ohajtott eredmény nélkül maradásán kezdve, az országos és kerületi tanácskozásokról vezetendő naplók 's országgyűlési hírlapok létrehozása, honi nyelv 's ezzel kapcsolatban álló nemzetiség, vallás ügye, királyi városok és szabad községek rendezése, személy 's vagyoni batorlét tekintetében szükséges büntető törvénykönyv, a' katonai élelmezés és szállásolás terhének az adózó nép érdekében annyira sürgetős megszüntetése 's bányatörvény behozása — körül, lanckadatlan küzdelmekkel 's nagy részben siker nélkül folytatott tanácskozások minden phasisait kifejtven, áttértek a' megyei választó 's tanácskozó gyűlésekben országszerte lábra kapott kicsapongásoknak, a' kor v. körülmények által annyira sürgetett megszüntetésére legbiztosabban vezetendő módok iránt mind annyiszor új hévvel fölmelegített vitaközlések stadiumának elsorolására, — 's itt legyen szabad elmondani azon néhány sort, melylyekben e' mirigynek elfojtására érdemes követeink a' Rendeket fölhíván, ohajtasukat e' szavakban nyilváníták: „Gyászos tapasztalás rénképei aggodalmasan sürgetnek megkísérteni minden eszközt, melyly e' szép megye békés jövedőjének biztosítására hathatós szerül ajánlkozunk. Ne vegyék tehát rosz néven a' t. RR! tulajdonítsák egyedül közjóra buzgó törekvésünk-

állításaitak megczáfolni, szóval az ügy állapotját olly világosságban tünteti elő, mely ezen intézetünk 's nemzetiségünk zománczán ejtett minden való, gyanított vagy költött csorbát elenyészthessen. A' szerk.

*) E' közgyűlésről egy pár számmal előbb közölt derék tudósítás részleteinek kiegészítésükül is czélszerűnek tartotta e' körülményeket is előterjeszteni a' Szerk.

nek, midőn ez aláírási ívet bemutatni bátorkodunk, melyben a becsület szent szavának zálogával kösse le nevét mindenki arra, hogy ezentúl köztanácskozások, 's bármi nemű választások alkalmakor, előttük vagy utánok, sem ámtásokkal, sem fenyegetésekkel, sem ígéretekkel, sem pénzbeli, vagy egyéb bármi néven nevezhető vesztegetésekkel — senki-nek véleményét vagy meggyőződését megkísérteni nem fogja, 's köz megvetés és gyalázat bélyegével jegyzendi meg azokat, kik a' műveltség erős támaszait nélkülöző emberi gyarlóságot megtántorítani erkölstelenné lennének, bemutatják ez ívet leginkább azért, hogy egységre pontosult akaratra e-rötöltes nyilvánítása lefegyvereztesse azon esel-szövöket, kik alacsony vágyaik kielégítésében ár-mánnyal czélt érni ezentúl is reménylenek, 's hogy némuljanak el a' gyáva kétkedők, kik hazafui ére-nyekkel esatlakozó értelmiség tulsúlyát felfogni nem képesek, és hogy végkép letűnjenek azon árnyék-vonalok, melyeket a' gyanúsítások Gümör szép e-gére sötétíteni buzgókat. — — Melly lelkes felszólítást a' RRk zajos tetszése követvén, az alá-írások azonnal megkezdettek oly sikerrel, hogy az ottan kötelezett becsületszó szentségétől bizton re-ményleni kell, mit egyedül önmegtadadás és szilárd akarat ohajtott eredménnyel eszközölhetnek, misze-rint a' multak ismétli kitorésre zajló vésznapjai to-vábbi nyom nélkül lehanyatlani fognak. — Átmentek azután a' nemzet közszükségeinek fedezése tekinte-tében az országgyűlés végszakaszában folyt tanács-kozások kifejtésére, 's ennek minden részreit élénk színekben tüntetvén fel, megemlített — mikép a' törvényhozás legfőbb feladataul tűzte ki fölkeresni hazánk hátramaradása okait mindazokban, mik az anyagi jólétre tartoznak. Közös teherviselés, köz-lekedési eszközök 's közhitel hiányában, a' birtok ingatagságában, a' kor megváltozott körülményei-hez nem illeszhető polgári törvények visszas ren-dszerében mutogatták akadályait haladásunknak, 's itt különösen hazánk irányában felállított vámrend-szert — mint nemzeti elszegényülésünk főokát ki-emelvén az ezek körül folyt munkás tanácskozások eredménytelen oldalait élethű esettel rajzolva a' véd-egylet eszméjében ajánlák nemzeti életünknek csak önerővel és szilárd kitarással eszközölhető fölvirá-goztatását, midőn annak pártolására a' Rendeket következő szavakban hitták fel: „Legyen szabad ez alkalommal a' t. RR. figyelmét felhívni azon buzgó törekvése, mely hazafui kebleket védegyeletre buz-dított. Nem szándékunk a' t. RRet kötelező lépésekre indítani, mert itt kényszerítő szabályok csak czélt tévesztenének azt, mit e' részben hazafui kötele-ség igényel, csak tiszta honszeretettől várhatni, 's mi ez uttal csak azon meggyőződésünket fejezzük ki, miszerint a' t. RR. Hazánk jólétéért lángoló buzgósága nem fogja engedni, hogy honunknak ne-mesh lelkesedés által fölkarolt szent ügye hideg részvétlenségnek martalékul adassék. Mert — nem-zet, melynek önállási függetlenségét törvények szentesítik és biztosítják, ha magában ösztönt nem érez külföldről kinálkozó hű kényelmeket vagy nél-külözni, vagy azokat önkörében előteremteni, ha nem képes kifejteni lelki erőt, mely kitűrni 's anya-gi jólétének eszközésében szilárd elhatározással küzdeni 's fáradni csüggedés nélkül tudjon, megér-demli, hogy öntehetlenségének gyáva romjai alá temetessék. Melly felszólítást ismét zajos 's tartós tetszés-nyilvánítás követvén himni kell, hogy me-gyénk Rendei e' tekintetben sem fognak hátrama-radni. (Vége köv.)

Rozsnyó február 11kén. Ma takarítottuk el legjobb polgáraink egyikét, pelsőzi Hámos József urat. A' roppant gyülekezet, mely a' szalóci sir-boltban nyugvándónak ma adott végső tiszteletet, tanúságot tett e' férfuról, kit jeles kitérés 's hasznos munkálkodás a' haza érdemesi első soraiba hely-zett. Ifjusága az elhunytan azon korban esett, mi-dőn még az iparosság lenézte, ezer küzdelem 's hát-ratéltelben részesült az, ki a' köz 's önvagyonossá-gát ez által emelé; 's bár Gümör az érzésművelés 's vasgyártás által a' szegény haza számos kellekeit fedezhetve, e' részbeni iparfejtés által önmagát gaz-daggá teheté, — alig akadott férfura, ki a' halitáletek 's akadályokon győzdelmeskedve, e' pályán nagy-szerűen működött, 's az anyagi érdekek tiszteletét, 's nagy jelentőségét e' honban kívíni tudta volna. Hámos József ur előtt tisztán állt ezen czél, az eszközöket fáradatlan szorgalom 's törhetlen szil-árság mellett szerencsével választá, a' külföld is-

méreteit legjobb tapintattal tulá honosítani, gyár-gyár után alakult szerzett birtokiban, 's példája va-rázserővel hatva közel és távolra szélesen kiterje-dett és felvirágzott ez iparág 's tiszteltek lőnek bajnokai. De e' jutalom évek küzdelmeibe került, gyümöleseit most izlette volna leginkább, midőn még eselekvőségére nézve igen korán, — bár 62. éves korában, véletlen gutaütés által, — munkássága te-tőpontján — művének maradvány 's bevégett-séget adni, — akadályozva lőn. 'S ez az, mi a' hazai iparra, diszes családjá 's barátira nézve kiváltkép fájdalmas. Néhány év e' férfu életének még, — 's munkálkodása tág körében alkotott művei erőssé a-lapulnak, 's e' nemben alig találkozik, ki az elhun-ytat pótolhatná. A' megyében, melynek minden vi-szontagságiban hű, munkás 's legnagyobb áldozat-okra kész tagja volt, a' polgári egyik törvényesék rendheltelen igazságu elnökét vesztettük benne; — e' városban az első polgárt, ki békét adott az egy-kor villongó osztályoknak — önkéntes adózásra bír-ván a' kiváltásgolt rendet akkor, midőn közjóra a-dózni még lealáztatás bélyege volt. A' helybeli ta-noda jobbra virágzásának legáldozóbb eszköze 's — egyházának hű támasza volt.*) Családját d i s z e s polczra emelé, — 's neve, melynek híres ősek fényt nem adának, széles ismertetést, 's őszszeköttetése-ket nyert, — a' nagy szerző érdemeiben. — Bús öz-vegye Diószeghy Karolina aszszony, és nyolcz tisz-telt 's reményteljes gyermek a' legjobb férjet 's a-pát gyászolják. Bánatos szívvel váltunk el mindnyá-jan a' sok részben pótolhatlannak hideg tetemítől. Béke hamvaira! Nyáradi E.

Sümegről. Veszprém vmegyéből febr. 18án. Sajonnal nyulok levelező tollamhoz, mert előleg megírtam önnek, hogy jelen állásomban mint leve-lezője a' politikai téren többé nem találkozunk. †) Teljes életemben szabadság embere levén, ha ese-kély körömben igazat nem írhatok, inkább semmit sem írok; levelezzenek azok helyettem, kiknek lel-kületök megengedi istenököt úgy tisztelni, hogy az ördögöt meg ne bántás. Mint mondom nem örömet fogtam tollat, mert inség és nyomor-ábrázolatokkal amugy is telvék hirlapjaink; de ezzel tartozom a' részvevő közönségnek, tartozom a' nagylelkű jölte-vőknek. A' borzasztó látványunk 's azt nyomban kö-vették szép áldozatoknak f. hó 7kén estve Tapoleza mezővárosa, a' veszprémi püspökség birtoka va-ló színhelye. Ugyanis mennyire a' hivatalos vizsgálat-ból kitűnt, egy ottani lakos istállójából gondatlan-ság miatt kiűtött 's az akkor épen dühöngött iszonyu szél által még inkább élesztett lángok másfél óra-alatt 181 lakházat emésztettek föl. Leírhatlan volt a' szivrepeszt 's a' minden kor és nembeliek zavart vegyületű jajveszékése, azonban a' német közmon-dás szerint „midőn legnagyobb a' veszedelem, leg-közelebb a' segedelem,“ — a' szerencsétlenség hallatára nyomban mindenfelől folytak az adakozá-sok; Tomajról Hertelendy Károlyné, Edericsről Nedeczky Lajosné aszszonyaság, a' nagy Deáknak lelkes unokahuga, Zalabérből Horváth János kamar-ás ur, 's egyes helységek is szekerészámra küldöt-ték a' segedelmet, ezenkívül aláírás is nyíttatott, melyben Mihályovics Károly 's több emberbarát megmutatta részvevő szándokát. De egy hivatalnok-ot ohajtottam volna láttatni Magyarország tisztvi-selői karával, egy buzgó főszolgabíró, ki nemcs hivatásának a' legnagyobb mértékben megfelelvé, nemcsak jelenlétével vizsgáltá a' szerencsétlense-ket, hanem nyomban haza üzenvén, száznál több kenyér átszállításán kívül 30 p. m. rozsot is aján-dékozott az éhenhalóknak, 's ez Bogyay Lajos járás-beli közkedvességű fősbíró volt. Hát a' földesura-ság, ki ellen mint főpap ellen a' divatkórság nyomán minden szájhős 's gazdasági körökben többnyire a' legbüzösök arisztokraták, és nem arisztokraták uton utfélen büntetetlenül kikelhetnek, ezen szerencsét-lenség hallatára vajjon mit művelt? — 500 mond. öt-száz pm. rozsot, és ezer pengő forintot rendelt sü-megi pénz-és magtárából nyomban kifizettetni; 's e-zen kegyes földesuraság gróf Zichy Domokos vesz-prémi megyés püspök ur. — Urak! szájhősek! még szerencse, hogy ezen veszély ellenetökre a' vesz-prémi püspököt sümegi urodalmának birtokában ta-

* A' Jelenkor 's Társalkodó mint egyéb kitűnő lapja-ink hasoanlag kezdeteiktől mostanig állandó előfize-tőjüket 's hű keblű olvasóikat veszték benne.

† Szerfölött örvendünk a' tisztelt levelezővel ismét találkozhatni 's ezt jövődöre is bizodalommal re-ményli 's kéri a' szerk.

lált, mert ha ezt amolyan magatok-szörű világi nyerte volna el, az 50 hatvan darabra szaporított uri család a' segedelem- megtagadásra könnyen ürü-gyül szolgálhatott volna, 's a' magas urfiaknak kül-földöni elkerülhetlen utazásai az illy rendkívüli ki-adásokat fölössleggé tették volna, de jelen korszak-ban az a' szerencsétlenség jutott osztályrészü az egyházi rendnek, hogy hivatal és népszerűség vágyának „a' krónika, a' eselekvés mezején pedig vállat vonítva még a' legnagyobb áldozatra is azt mondja: se fija se leánya, könnyen segíthet. Ezen rendkívüli földesuri kegyelem politikai hitvallásomban még in-kább megerősített, mert bár csekély hatásköröm-ben is sajnosan tapasztaltam, hogy kisebb nagyobb mértékben a' pénz, hivatal és népszerűség vágyának „a' három közül egyiknek a' legnagyobb emberek is alá vettették, de tökéletesen megerősödtem abban is, hogy vagyon még egy erény, melyet csak a' szí-veket és veséket vizsgáló isten bírálhat meg, 's ez a' boldogító öntudat. Közli a' rendes levelező.

Budapesti napló. (Febr. 27dikén.) Budapesti naplónk a' Budán átutazott török követről minap azt írta hogy az, az obudai mecsetbe tért erre az Életképek „Mi hir Budán? ezik a' tévedést azzal igazítá meg, hogy Ó-Budán nincs török mecset, 's ebben igazsága van, melly figyelmeztetésért fogadják köszönetét a' budapesti naplóíróknak, de nem ám a' gúnyos modorért, mellyel azt tévé a' ciklik-író. Nyelvbakot csekély vadászattal akár-mennyit mutathatna elő viszonzásul a' naplóíró a' mi hir Budán szerkesztőnek, ha illyesekkel bibelődni akarna Fi-gyelmeztetjük tehát tiszt. olvasóinkat, hogy a' török me-csetek ne Ó-Budára hanem mellette értsék. Naft török követnek kit személyesen tisztelni — már csak jégakadály miatt sem lehet szerencsénk — G ü l b a b a (Életk. pater Rózsa törökül) sirjánál látogatása azonban (még pedig papusainak az ajtóközszőbnél leöltése által — mint a' tö-röknel mecsetbe (imaházba) léptekor szokás) csakugyan később történt. — Budán az országgház melletti kut el-égett, egy okoskodó koosis t. i. annak befagyott esajját zsaráttnagyal akará fölengesztelni, 's ez nemcsak kien-gedett, hanem a' körülötmött szalma hozzájárultával lángra is lobbant 's egész szerkezete fölemésztetett. A' koosisok csakugyan nagy mesterek a' tűzgerjesztésben, 's ez esetenél fogva még azt is tapasztaljuk, hogy nemcsak istállók és kazalok lesznek vigyázatlanságuk áldozatává. — A' pesti kényszerítő dologház előtt sétáltunkban dal-'s vigasági hangok zengének füleinkbe, tanúságul a-nak hogy kényszerítő munkában is kedve esosszan az em-bernek, 's nem esuda, mert a' hasznos munkásságban töl-tött idő éleszté a' testet, vidítja a' lelket; a' tunyaság pe-dig eltompítja, előli a' jobb érzeteket. — Napi tapasza-lás szerint szebb kor derül hazánkban nemcsak dolog-és iparüző hanem tudomány-gyakorló újaira is: hány ezret foglalkodtat szakadatlanul a' vasut köznépünkkel, mennyi mesterség fog ezentúl használatni körülé még ezután, sőt hány tanult ember jó azon kellemes helyzetbe, hogy ne kelljen falai közé zárkozott számítgatnia élelmét! Ke-restetnek mérnökök, ügyviselők, 's más hivatalnokok; Azon valóban számos örülhet, hogy illy nagy szerű moz-galmak 's vállalatok egyszer valahára hazánk terén is honosulnak. Annyi kéz és fő közremunkálásával tehát az utvonal derekasan halad. Méltánylandó a' vasutigazga-tóság azon ígérétenek valóstítása is, miszerint vas szük-ségeit egészen honi mint természetesen juttányos ter-mékből szándékozik földözni; mert hiszen ha csupa ho-niság 's takarékosaságunk ügyel, máskép is tehetett vol-na. — Nemzeti színházunk gyarapodásáról nines okunk kételkedni; a' buzgó pártolás, mellyet a' közönség maga ré-széről tanúsít, miszerint majd minden jeles színészt külön jutalmakkal tisztelt; a' mai Társalkodónkban kitűzött szép jutalmak a' szerzendő eredeti színművekre; az eszély-lyel kezdett igazgatás, melly most minden hiányt és emel-tyüt kifürkész, sükert is fejtend ki. Teljesen megnyugod-hatnak tehát vidéki pártolóji is ez intézetnek jövője felől, mert hol az elejtett kormány ügyesb kezekbe jutott, a' személyzet pedig önként 's jutalmak és becsüléssel ki-tüntetve járja szép utait, ott csak üdölni kell ez intézet-nek. — Legközelebb következő esemény juta tudomásunk-ra, melly már csak azon aprócska kényuri színezet miatt is, melly az egészen előmlik, megérdemli az olvasó kö-zönség elibe juttatást; egyebíránt a' mondandó valóságá-ról kezes maga azon uri egyed, kinek személye 's vagyona körül a' hasaszerű eljárás fogantatba vétették. A' fo-lyó hó napjaiban én és utítársam — így adá elé az illető ur legújabb tapasztalását — mintegy délutáni 4 órakor értünk a' Duna tulpártjára, sürgetes ügy elintézése vé-gett ügyekezvén hovahamarább eljutni Pestre. Nem len-gye legkisebb szél, jégzajlásnak híre sem volt; illy kör-ülmények közt nyugodt lélekkel léptünk az indulásra kész ladikok egyikébe intvén a' kísérő szolgálókat, hozza utánunk uti málhánkat; azonban bizonyos hivatalbeli szem-ély által — miről humanus közbelépése csakhamar meg-győzött — nem legkellemesebben — lepettünk meg azon felvilágosítással, miszerint e' ladikok sommitéle pod-gyászt nem szállíthatnak. — „De pénzért 's jó szőért tán csak még is teljesítik kívánságunkat? — „Igen válaszolt az illető ur — ha öt pőgő stot itt mndjárt előre letesznek az urak, ezen fölül pedig a' revészek fáradságát is meg-fizetik — öt pőgő forint még is csak sok — mondom — illy időben, midőn a' közlekedés veszéllyel épen nem jár, sem valami rendkívüli néptolongság nem tapasztalható. — No isten neki, mivel az urak magyarok, átmehetnek 2 ezüst forintért. „Még jól le sem fizetém az összeget, midőn há-

tam mögött e' szókat hallam: „ezeket ugyan szépen rá-
szedték: a' nélkül hogy e' szavak értelmét hosszasan tag-
lalnék, átvevén vámos urtól 60 mondd hatvan apró ezédu-
lát — nem mint ígérve voltak külön sajkára, hanem a' már
emberekkel eléggé megrakottra kelle nyakra főre siet-
nünk, attól tartván hogy a' szelid bánásmódról isméretes
hajósok teljesítik fenyegetőzéseiket, 's holminkat — mit
a' vendéglőlőből velünk jött szolgálka alkú közben már kellő-
leg elhelyez — átszállítják, ránk bízva annak a' halparto-
ni fölkeresését. Gyanunkban — hogy rászédetünk — még
inkább megerősít azon körülmény, miszerint kiszállás-
kor a' ezédulaszedő szemmereszve átvevén a' teli ma-
rokjegyet kérdőre vón: vajjon mit ízetünk ezen nagy eső-
mó-jegyért? — A' hajósok külön bért követeltek, a' nél-
kül azonban hogy e' mennyiséget megszabnák; itten te-
hát újra ízetnünk kelle, mit azon szándék mellett telje-
síték, hogy mihelyt terhes foglalkodásim időt engednek e'
vámcsedői önkényről a' tiszt. közönséget értesitem. B-a F.
Négy derék irodalmi ujdonságot mutatunk be: egyik
a' Történelmi könyvtár VIII. kötet, tartalma: az
angol forradalom története, tolmácsolva Bajza férfias
tolla által, másik a' keresztény hit 's egyház történelmi
kéfejlése, írta Körönczy Imre. Szerző avatottsága 's
választékos világos nyelve egyiránt kezeskedik a' mű-
jességéről. Legfőbb érdeme, hogy ezt minden val-
lástelekezetbeli épüle' em gyönyörűséggel olvashatja.
— A' 3dik művet fordításban bírjuk dr. Horvát József
honfogyei főorvos 's akad. rendes tagtól, melyben
a' patikák nagyrészből nékülözhetőségét mutatja
meg; 's a' betegeket olesó 's mégis biztos orvoslásra
utasítja. Vidékieknek főleg igen hasznos felvilágosítá-
sul szolgáló. Végre 4dik a' Magyar Titkok 9d. kötet
Nagy Ignácztól két könyvontattal, melyben a' geniális
szerző közkedvességű rajzait szakadatlan érdekesbi-
téssel folytatja.

Nemzeti színházunkban jövő szombaton, márt. Ijén
Fáncsy Laj. rendező 's igazgatósági ügyvivő javára bér-
letszűnéssel adatik: DON CAESAR de BAZAN drama 5
felv. Dumanoir és Dennery után francziából Diósytól,
mellyben Laborfalvi Róza kisassz. súlyos betegsége után
először lesz föllépni szerenésés.

Magyar gyáralapító részvénytársasá-
sá g. A' gyáralapító részvénytársaságra alírt 100 ezer
p.ft. eredeti alapítókének első befizetési határideje folyó
évi mártius 15o napjától 15keig levén kitűzve: az első
100 ezer p.ft. alírt részvényes urak hivatalosan felszó-
lítottak: hogy 100 p. forintos aláírásaiktól 25. — 1000 p.
forintosaitól pedig 12 1/2 percentet az említett idő alatt
ideiglenes pénztárnok t. ez. Fröhlich Frigyes urnál (Pest-
ten Kristóf-térteni kereskedésében) befizetni méltóztat-
sának. — Egyszersmind a' 10 p. f. os ígervények ügyé-
ben tett megrendelésekre nézve a' vidéki ívtartó urak u-
tasításaul közhírré tételük, miszerint az említett ígér-
vényekért az egyesületi pénztárnok levén felelős, eléle-
ges küldeményeket csak általa, vagy azon előttök is-
merős választmányi tag által eszközölhetnek, ki a' pénz-
tárnoktól saját felelősségére átvett ígervényekért kezes-
kedik. A' beküldendő 10 p. f. os aláírások azonban t. ez.
Fröhlich Frigyes urnál az aláíró nevére jegyzett és sor-
számmal ellátott ígervényekkel minden időben haladék
nélkül kiereséltetnek. — Végül tisztelettel kéretnek a' t.
ez. ívtartók, hogy az általuk eszközölt aláírásokról je-
lenléseiket az alapszabályok értelmében időszakonként
megtenni méltóztatassanak. Pesten febr. 22. 1845. Kuthy
Lajos m. k. jegyző.

A' pesti műegyesületnek az levén eleitől
fogva kitűzött célja és iránya, hogy a' honi művé-
szetet serkentse, és honfiaknál a' művészeti ízlést
képezni, nemesíteni segítse; miután különösen az el-
ső célra, ugymint honi művészek serkentésére
nézve, nincs hatalmában az egyesületnek, közvet-
lenül képek vásárlásai által annyit tehetni, mennyit
tenni ohajtana: azt határozá, hogy a' jövő 1846. év-
re, részvényesei számára, egy minden részben ma-
gyar dolgozatu műlapot adjon ki, ollyat tudniillik,
minek tárgya, festése, metszése, nyomása, sőt pa-
pirja is honi legyen. Minélfogva tisztelettel felszó-
lítottak a' két magyar hon művészei: legyenek e'
végre szivesek, olajfestvényü, réz- aczél- vagy kö-
metszetü 's honi tárgyú dolgozataikat, az egyesület
legközelebbi műkiállításába beküldeni. Mintán az el-
ső magyar műlap némi mérlege leend, századok
mulva is, művészetünk jelen állásának 's ezért min-
denkorra becses, nem kélli az egyesület, hogy már
maga a' dicsőség is részt vehetni abban, buzditani
fogja nemes versenyre művészeinket. Továbbá a-
zon t. ez. egyesületi tagok, kik mult 1844 évre járó
műlapjaikat még át nem vették, ezzel tisztelettel
felszóllítottak, hogy azoknak egyesületi pénztár-
nok Klausz A. L. urnál, a' városi színház- épületben
levő tükörtárbán leendő átvétele iránt ollykép in-
tézkedni méltóztatassanak, miszerint egyszersmind a'
fenálló alapszabály értelmét, mely a' lefolyt évi mű-
lap kézhezvételével rendeli az 5 pftnyi részvény-
díjakat a' most folyó évre befizetnünk, kellő figye-
lembe venni ne terheltessenek. — Közli Ritter
Sándor, egyes. titkár.

Amerika.

Január 14ig terjedő ujjorki tudósítások sze-
rint Texas bekeblzetéséről még semmi elhatározás

lépés nem történt. Jackson tábornok ('s egykori el-
nök) barátjához írt levelében legerélyesb lépéseket
ajánl az egyesült tartományok részéről tételni, mert
nem sokára az érintett kérdésben minden késő lesz;
minthogy legujabban Anglia igen kedvező ajánla-
tokkal lép meg Texas polgárit; megígéré t. i. hogy
nemesak Texas függetlenségét elismeri, hanem e' fö-
lött nagy összeg kölcsönt is biztosít számára, ha be-
légyeznek, hogy az angol áruk vámentesen jut-
hassanak e' tartományba. Ezen ajánlat soknak tet-
szett 's legott társaság alakult Anglia érdekében 's
Texas függetlenségében működendő. — Ujjorkban
botrányos eset fordult elő legujabban: az ottani e-
vang. egyház superintendense Ehren — Onderdonk
arról vádoltatott, hogy alárendelt papjainak felesé-
geik 's leányaikkal bizodalmasabban társalog mint
illenek, de határozottan semmi bünt sem bizonyítha-
tának ellene; paptársai azonban eddigi hivatalának
további folytatására alkalmatlannak bélyegzik még
azon esetre is, ha ezen tettét megbánná. Ezen papi
botrányt nyomban kíséri lovagi botrány is az érintett
lapokban: Az igazságkiszolgáltatás egyik főbran-
gu hivatalnok a. i. bizonyos közcsapszekben ivott 's
ebből következett ittassága miatt ugyanott vereke-
désbe is keveredett, másnap az igazságszolgáltatás
bírói emelvényein leheté látni egy férfit kékre vert
szemfoltokkal, ki itéletet mondott az ittasság miatti
büntetésekre; ughogy e' férfinak elmondhatták:
Medice cura te ipsum.

Ujjorkból érkező 's jan. 18ig terjedő tudósítások
szerint a' congressusban a' tanácskozás még mindig
a' Texas bekeblzetését tárgyzó kilenez rendbeli
javaslat fölött foly; de mindedig a' kérdés kedvező
előntésére kevés remény mutatkozik, habár a' be-
keblzetés barátai, vagy is a' demokrata párt vezetéi
minden lehető eszközt módok és okokat használni el-
nem mulasztanak a' többségnek a' bekeblzetés szer-
föltti hasznosságáról meggyőződése végett. A' kér-
dés mellett legtüzesebben küzd Jackson volt elnök,
ki jan. 1én közölt levelében a' bekeblzetést olly
igen szükségesnek sőt az egyesült státusok érde-
kében ollyannyira állónak mutogatá, miszerint be sem
kellene Texasnak összes meg egyezését várni a' szö-
nyegre hozott kérdésben; mert függesztessék föl e'
kérdés a' jövő congressusig, Anglia ezen időköz alatt
olly befolyást nyerend Texasra, hogy a' bekeblzetés
fegyveres hatalom nélkül már nem leend lehet-
séges, holott most önként ajánlkozik. Anglia már is
10 évi kölcsönt ajánlott Texasnak, 's függetlenségé-
nek elismerését ígerte ezekért pótlásul csak áruinak
vámentességét kíván; mi által az egyesült tarto-
mányok gyárai igen sokat vesztenének. A' volt el-
nök állita: ha a' congressus most e' nyereséges kér-
dést hanyagul tárgyalja a' jövő congressustól már
el lesz véve a' hatalom e' fölött komolyan intézked-
ni. Jóllehet Jackson és Tylernek ezen nézeteit a' be-
keblzető párt minden erejével támogatandja: az
éjszaki 's déli tartományok nézetei a' bekeblzetés
hasznossága vagy károsága felett még is olly el-
tökélt szinben lépnek föl egymás ellen, hogy a' kér-
dés erőtetése komoly ellenségeskedést idézend elő.
Ehez járul, hogy a' demokrata párt nines egy érte-
lemben, 's nem tudják elhatározni: a' 9 javaslat kö-
zül melyiknek adják az elsőséget. E' tárgy fölött
egy ujjorki lap következőleg elmélkedik: Elejente
azt gondoltuk, hogy az elnökválasztás a' keblzetés
kérdésére is elhatározó lesz, mennyiben e' kérdés a'
congressusban akadály nélkül kiereséltetik. Polk
megválasztása a' bekeblzetéssel azonosnak tartat-
tott: most azonban még is annyi nehézség görditte-
tik az általános érdekű kérdés sikeres valósitása
ellen, hogy ügyvesztés nélkül majd lehetetlen azt
a' mostani ülésekben erőtetni; már pedig ha e' tárgy
a' jelen congressusban keresztül nem megy, a' jövő-
től épen semmit sem reményelhetünk; mert a' bekebl-
zetést ellenző párt épen azon tartományokban nö-
vekszik, 'mellyekben a' kérdés mellett legtöbb szá-
vazatot vártak. A' képviselők háza 1845ik évre ki-
vánt költs. fölött tanácskozott 's e' végre 24,647,884
dol. szavazott meg. Ebből 11,288,212 d. a' hadse-
regre, várak erősségeik és partok javítására fordít-
tandó — 9,411,656 doll. pedig a' tengerészetbe le-
end fektetendő a' hadminisiter rendeltkezései által.

Spanyolország.

Mon pénzügyminisiter a' senatus febr. 9d. ü-
lésében nyilvánítá, miszerint a' kormány elhatározta,
hogy törvényjavaslatot terjesztend elő a' még
eladatlan egyházi javak visszaállításáról. Hozzá-
tevén: mikép a' minisitersegnek már akkor is meg

volt ezen gondolata, midőn a' királynőnek ajánlá,
hogy szüntesse meg ezen javak elidegenítését; most
azonban kedvezőbb a' szempillantás ezen szabály
létesítésére. — Castillo y Ayensa elutazása most már
nem fog sokáig haladni 's hiszik, hogy a' concorda-
tua megszületendésének misem állandóbbé utjában!

Anglia.

A' febr. 10 — 12d. parl. ülésekben semmi fon-
tos, többnyire előzvényekkel foglalkoztak; a' 13d.
ülés elé három érdekes, motozásjogi választmányt
illető okirat terjeszteték; u. m. Guizot levele St.
Aulaire grófhoz dec. 26ról, Aberdeen gróf Cowley
lordhoz jan. 9d. 's ennek válasza jan. 13ról. A' Ti-
mes köv. észrevételekkel kíséri Peel azon nyilatko-
zatát, hogy a' jövedelmi adó meghosszabbítását
indítványozandja. Néhány nap mulva fogja első mi-
nister a' jövedelmi adó további meghatározott időig
fentartását szönyegre hozni. Mennyi leend ezen
meghatározott idő? két, hét év, vagy holtunk napja-
iglan? nem tudjuk, mint azt sem, miféle adórovato-
kat szándékozik csökkenteni. Még egy hetők van
a' gyapot, gabna, thea, cukor, papír, üveg 's. tiszelt
pártolójának ostromlani eget 's Peelt cikkek fel-
szabadításaért! De ha egyszer a' tohitehalli titkos
szobákban az árlajtsromot megöntötték 's pénzügyi
előterjesztésé kristályozták, már akkor dugába dö-
lend minden rimánykodás és okoskodás. Első mi-
nisterünk jövedelmi adójából él, ő a' conservatív
Herkules botja. Másoknak ezer segédforrasaik van-
nak; neki csak egy 's ez eddig jó szolgálatokat tön-
stb. Említett adómentesítendő tárgyak közé soroz-
zandó még a' szappan. Napokban számos parl. tag
és szappanos tartanak gyűlést, tanácskozandók ezen
tárgy felett 's elhatározták: hogy kérelmet intézend-
nek a' parl. hoz. — A' parl. febr. 14d. ülésében elő-
terjeszté Peel pénzügyi tervét. Az általa ajánlott adó-
csökkentések köv.: Czukornál 1,300 ezer-, 430
czikknél azon 813 közül, mik jelenleg behozatali
vámot fizetnek, a' vám egészen eltörölendő (330 e-
zer); kőszén 's más kiviteli adó alatti cikkek vá-
mentesek (183 ezer); nyers gyapotnál 680 ezer-,
árverési tartozásoknál 250 ezer sterl. ft. csökken-
tendő; az üvegvám (640 ezer) egészen eltöröl-
tik. Csökkentési adó sommája 3,338,000 ft. sterl. A'
czukorvám saját gyarmati nyers czukortul az eddig
divatozott 25 sh. 3 p. ról 14 shre-, idegen gyarmat-
beli szabad gyártványtul az eddigi 34 sh ról 23
shre 's 4 p. re szállítatik. A' theáról szó sincs. — Ir-
landi hírek szerint a' kegy. hagy. acta elleni izga-
tás naponként szünik, Dublinban legalább, mit Mur-
ray érsek szilárd viseletének tulajdoníthatni. Re-
besgetik egyszersmind, miszerint említett érsek bi-
bornoki méltóságra emeltetnék 's Romába menne
lakni. O'Connell jelenleg esöndes; a' déli 's közép
grófságokban még mindig több rendbeli földmivelő-
kihágások történnek. — Jamaikában, jan. 8d. hírek
szerint karácson-ünnepek békésen mult el; elenyész-
tek azon botrányos jelenetek, mik az ünnepek alkalmakor
történni szoktak. A' sárga-láz nagyon ural-
kodik, a' kór azonban nem veszélyes jelentőségű. A'
sziget több részein huzamosan esik, mi a' mezői nö-
vényekre nagyon káros hatású.

Francziaország.

A' köv. kamra febr. 11d. ülésében végzé a'
rétöntözési indítvány felett általános vitakozását,
's 12d. az egyes §§at vették sziba. Indítványzó a'
rendes öntözési rendszer után jöendő hasznót 200
millió frankra teszi évenként, mert az által két mil-
lió hectar rét jön virágzásba, mi a' baromtenyésztés
főlemlésére számíthatlan sikert eredményezne. A'
kényszerítő kisajátítás nehézségei elkerülése vé-
gett így módosítá a' választmány az első §t: Mind-
azon földtulajdonos, ki földjei locsoltatását termé-
szeti vagy mesterséges öntözés által akarja eszköz-
leni, jogosan kívánhat előleges kárpótlás mellett a'
közbeeső telkeken átjárást. Egyébiránt hazak, ker-
tek, udvarok, parkok 's bekerített helyek, mik há-
zak közelében fekszenek, ezen szolgálat alól kivé-
tetvők. A' febr. 13d. ülésben befejezték említett
törvényjavaslat iránti tanácskozást, 's az elfogadta-
tt. A' titkos költségvetést véleményző biztosság
Bugeaud elnöklete alatt alakult. — Lavoisier gőzös
korvet azon arab főnököt, kik Francziaországot
meglátogaták, Afrikába haza szállította. Febr. 2d.
midőn a' hajó Algir előtt megjelent, a' szárazon min-
denütt hó volt egész a' kapuig. Illyesmi a' franczia
foglalás óta nem történt. — A' párisi rendőrség febr.
8d. sok szép vadat fogott két csapszekben, számuk
299, 's köztük van egy jó madár is, kit a' rendőrség

már 15 év óta nyomoz! Körülbelül negyvenre ismérték, kik szoros börtön's gályarabságra voltak már ítélve. —

Görögország.

Athene jan. 9. A' görög lapok több francia lap után közlik azon levelet, melyet az ausztriai kabinet a' többi hatalmassághoz intézett Görögországrajvonatkozólag octob. 10. 1844. mely így hangzik: — Gyakran tudattuk véleményünket Görögországrányában a' francia, angol és orosz udvarokkal. Az okok, mely illy értelmű nyilatkozásra hatalmazának bennünket, nyilvánosak; nem rejlenek azok Görögország határainak szélesbülésében, nehogy ekként irányunkban túlnyomóságot nyerjen: hanem rejlenek ama szoros öszszeköttetésben, mely kifolyása a' közönséges politika érdekének, 's császári városunk közvetlen viszonyának az érintett országgal. Ezen álláspontbuli vizsgálódók előtt Görögország fontossága sokkal nyomatékosnak fog jelekedni, mint mely mutatkoznék határai szélesbítése által. Jóllehet mi azon tartományrészeknek, melyekből Görögország áll, politikai testté egészítésében semmi befolyást sem gyakorlunk; de azért ama pillanat óta, melyben a' török udvar ezen tartományok fölötti urasági jogáról lemondott, mi ezen új országteremtvényt conservatív politikánk elve alá helyzök, mert fenmaradhatása csak így lehetséges. Bármenyiszer emelünk is szót a' görög eseményeket 's ezek körülményit érdeklőleg, ezt soha sem tevök azok indokból, mintha mi ezen ország ügyeibe egyenes befolyást akarnánk részünkre eszközölni: hanem tevök azért, mert azt a' közönséges politika igényei szorgalmazzák, és mert a' görög viszonyok által császári városunk közvetlen érdeke föltételeztetik. Meg vagyunk győződve, hogy ezen politikánk általános elismerést 's méltánylást nyere, 's ezért kötelesség-érzetünknek hódolva nem kételkedünk azon hatalmasságokkal, melyekkel ma a' görögországi befolyást megosztva gyakoroljuk, azon módok és nézetek iránt felvilágosítást közölni, melyekből mi Görögországi jelen állását ítéljük, 's azon szükségeket megemlíteni, melyek ekként itélni készítenek. Könnyebb érthetőség okáért köv. tételeket bocsátunk előre, melyek eszménk szerint, kiindulási pon-

tokul vehetők; melyek ha teljesedvők már — nem marad más hátra, mint azokat a' kimaradhatlan eredményekkel kapcsolatba hozni. A' tételek ezek: 1) Görögország létezik, 's mivel létezik, szükség hogy conservatív elvek garantíja alá helyeztessék, mivel állása csak így 's egyedül így biztos. 2) Görögország több független 's helyhatósággal ellátott tartománynak egygyé szövetkezéséből áll; 's ezért beljagztatása más külhatalmaknak alárendelve nincs; kivévén: ha általa más országok kormányzási joga 's különösen a' török birodalom békéje fenyegettenék. 3) Otto király a' görög trónt az egyesült három hatalmasság határozatából 's e' határozatnak a' görög nép általi elfogadtatásából bírja; de az uralkodás és uralkodási örökség szerződéseken alapszik, melylyek célja: a' trónra jutást és az országlást biztosítani. 4) Az egyesült hatalmasságok azon tartományrészeknek, melyekből Görögország alkotott, nem azért tulajdonítottak politikai függetlenséget, hogy ezen új királyság nyugtalankodók táborává fajuljon vagy hogy a' török birodalom kárára untalan nagyobbítsa magát. Felállítván ezen kiindulási pontokat, melyek igazságát egy hatalmasság sem vonandja kétségbe, általok mi sem czéloztatik más, mint a' tételek egyszerűsége, szigorú elismerése azon helyzetnek, mely Görögországra 's az európai hatalmasságokra ez ország irányában várakozik; 's végre azon kölcsönös viszonyok, melyeknek Görögország és a' porta közt állniok kell. Mi ezen ügy felett gondolkozva mit sem találunk olyast, mi által akár a' hatalmasságok politikai féltékenységének, akár a' török udvar aggodalmának anyag nyújtatnék. Midőn ezen itéletünket egyszerű igazságra alapítva előadók, általa senkinek jogai sem szenvedtek sérülést; egyedüli célunk volt: meghusítani azon eszméket, melyeket Görögországban a' esendzaváro pártok saját hasznukra, de az ország 's az európai politika kárára szakadatlanul észlétgetnek. A' föltételek, melyek mellett Görögország alapított, véleményünk szerint jelenleg két rendű intézkedést kívánunk: 1) hogy nyilatkoztassa ki az öt hatalmasság, miképen azon garantíán, melynek védpajzsa alatt Otto király trónja létesített — semmit sem fognak változtatni. 2) Hasonló értelemben nyilatkozni

Görögország mostani határai felől. Illy modoru nyilatkozás a' hatalmasságoknak Görögországránti viszonyaikban semmi változtatást sem okozhat, mert azon hatalmak, melyek Görögországi létesítésében esekelvőleg működtek, illyenemű nyilatkozást jogaik esonkulása nélkül el nem mulaszthatnak: e' mellett általa kettős hasznót érhetni el, egy részről t. i. a' trón erősbül; más részről Görögország 's a' porta közti politikai és erkölcsi béke tartósb alapra szilárdítatik. Görögország jelenleg 's még a' jövődében is sokáig olly mozgalmak gyűlhelye, melyek nemcsak saját jólléte kifejlését akadályoztatják; de az egész kelet, sőt egész Európa biztos haladására visszatartóztatólag hatnak, 's ez okból a' legnagyobb érdem, melyel a' hatalmasságok Görögországrányában törekvéseiket mintegy koszoruzhatják — meríthető azon viszonyból, melyben vagynak az érintett királysággal; mert ok egy erőlyes nyilatkozat által az ellenséges szándokú pártoknak minden törekvéseiket — melyek a' trón, 's ezen új királyság politikai békéje ellen irányoztatvák, megsemmisíthetik, tartomány e' határit változtathatatlannak jelenthetik ki: 's ekként mind a' kormánynek, mind a' görög népnek irányt tűzendnek ki, melynek hű követése a' királyság jövődójét biztosítja; melynek következtése lesz: hogy a' nép a' józan haladás hasznos és fáradtságos ösvényéről, hova ipar és munka által vezetett, nem fog könnyen elesábitatni idegen földek foglalgatására, hova a' mostani pártok Görögországban czéloznak, mert ezeknek kettős irányuk van: zavarokat támasztani belül — 's hódításokat tenni a' török tartományokban; mely hódítások, habár azokat az európai politika elnézné is, inkább kárára lennének az érintett országnak mint hasznára, minthogy morális erejével a' nagyobbodás aránytalanságba jöne. Meghagyoménnek követ ur, e' levelet Guizot-val közölni 's tartalmára figyelmeztetni. Ezen általunk előterjesztett eljárás-mód nem újítás, hanem egyedül politikai elméletünk nyilvánítása, mely nem kételkedünk az öt hatalmasságnak Görögországrányában föllállított eljárás elvével azonos. (Allg. Z. 38 sz.)

ÉRTESÍTŐ.

Trattner és Károlyinál Pesten, uri-utca 453. sz. a. és minden könyv-árus- könyvkötő, és több helyen a' rendes tanító uraknál is találhatók:

Legeslegújabb

HÁRMAS KISTŰKÖR

1845dik évi kiadás, ára kövte 30 pengő kr.

TARTALMA: Magyarország és kapesolt részeinek: I. Földleírása. II. Statistikája. III. Rövid története 1845ig XI. toldalékkal: 1. Az ausztriai császári birodalomnak rövid ismertetése. 2. Palaestínának vagy sz. Földnek rövid leírása. 3. Gazdasági Kistűkör. 4. Mezei rendőrség. 5. Arany-ézüst pénzek. 6. Magyar mértékek. 7. Kis levelező. 8. Helyes-írás. 9. Élet-szabályok. 10. Egészségi szabályok. 11. Erkölcsi regulák 'stb. egy földabroszszal.

1844ki Törvényezikkek. 20 pgő kron.

Tizenegyedik közgyűlése

Az első magyar pozsony-nagyszombati vasut-vállalat részvényeseinek.

M e g h í v á s.

Ezen vállalat igazgatósága az első magyar pozsony-nagyszombati vasut-társaság részvényeseinek közgyűlését a' szabályok értelméhez képest vasárnap f. e. martzius 30kán tartandónak határozta ugyan el, azonban több külföldi részvényes felszólítása következtében azon közgyűlést folyó évi **aprilis nyolczadik napjára** halasztotta, mely akkor okvetetlenül véghez menend.

A' gyűlés tárgyai, helye, mint szinte az ülés órája a' t. cz. részvényes uraknak különös meghívó-levél által fognak tudomásukra juttatni. Pozsony február 15kén 1845.

Az első magyar pozsony-nagyszombati vasut-társaság igazgatósága által.

Habermayer Ferencz
titoknok s. k.

Zechmeister G. igazgató s. k.
Neubauer Pál igazgató s. k. 2—3

A' es. kir. szabadítékos dunagőzhajózási társaság igazgatósága jelenti hogy a' f. 1845 első felén járó osztalék t. i.:

(egy egész részvényre 12 fr. 30 kr.)
(fél részvényre 6 fr. 15 kr.) pengő
(mint szinte az 500 p. fr. kötelezvényre 12 fr. 30 kr.) pénzben

az illető szelvények mellett f. eszt. martzius 1jtől kezdve a' társaságnak Bécsben a' Bauernmarktön 592. sz. alatt létező pénztáránál és Pesten a' gőzhajóhivatalnál ki fog fiztetetni Bécs február 19kén 1845.

2—3

A' dunagőzhajózási es. kir. szab. társaság igazgatósága.

Weisz B. 's társa mind irodáját mind pedig

a' pannonia gyertyák

és stearin darabok

gyári rakhelyét

tulajdon házába nagyhiduteczában 678 sz. alatt (az Ürményi házzal átellenben) át-

szállítá

Ugyanott intéztetnek el a' magyar jég-

kármentesítő egylet' ügyei is.

Az iroda az első emeletben, a' raktár föld-

szintean.

Szolnoki serház árveretése.

Miután t. n. Heves megyében kebl-zett k. kincstári Szolnok városában ujo-lag épült serháznak, 's abban levő pálinka-égető háznak hasznbérleje meghalá-lozott, az érintett város tanácsa részéről ezennel közhírül tétetik, hogy azon ser-ház a' folyó évi martius hónap 27ik nap-ján délutáni két óraker a' helybeli város-háznál tartandó árverés mellett a' folyóévi majus hónap 15o napjátul az 1846 évi oc-tober hónap utolsó napjáig terjedő has-zsnbérbe fog adatni. Mire is a' kivenni kívánók 300 frt p. p. ellátva meghivat-nak.

Ez utal azon változás jelentetik, hogy Szolnok városa lakosainak összes téli gyapjuja a' f. évi martzius hónapok nem 13dik hanem 27dik napján a' délelőtti ó-rákban tartandó árverés mellett fog ela-datni. 1—3

Ifjabb **Kapuy Károly** ur, ki e-gyébkin a' Pesti Hirlap hajdani fényko-rából **Gyomirtó** név alatt ismeretes kö-zöttünk, pár év előtt e' megyétől bucsut vevén, minthogy a' közbeni tartózkodá-sa helyét sem velem sem általában toron-tali barátival eddigelő nem tudatta: alut-t, ezek nevében is, igaz baráti részvét-el szólítja fel őt, miszerint e' nyomasztó bizonytalanságnak részéről miné'előbb véget vetni sziveskedjék. Kelt Száresán Torontál megyében febr. 16. 1845. Fidi-cinis János. 1—3

Pusztal hasznbér. Bihar me-gyében keblezett geszti uradalomhoz tar-tozó varsány helyi mintegy 1800-, kisgyantái körülbelül 1100 holdnyi 's Nagy Váradhoz 4-, Gyulához pedig 3 1/2 mfdre eső pusztak f. é. april 24től szá-mítandó 3 egymásutáni évre, a' geszti ur-rod. főtiszt lakán folyó évi martius e-lső napján tartandó árverés útján haszn-bé be adandó, hol az árverési föltétek addig is megtudhatók. 3—3

Uj esődhatárnap a' kolozsvári polit. tanszékre.

2255 1845. A' kolozsvári főtanodában megürült Politika-tudománybeli tanszék elnyerésére a' pesti kir. egyetem előtt tartandó esődnek m. e. october 15dikére kitűzött 's kihirdelt határnapja f. é. april 3kára tétetvén által, f. 1845. évben jan. 28dikán 2255. szám alatt keletkezett felsőbbi kegyes királyi helytartósági en-delet következtében ezen kitűzött újabb esődhatárnap közzététele ezennel köztu-domás végett eszközöltetik. 2—3

Ajánlközás.

Egy tapasztalt mezei Gazda 's okle-veles baromrivos, magyarul és más a' házában divatozó nyelven beszél és ír; a' juhnevelés, czukorrépa-művelés, czu-korfőzés és szeszes italok készítéséhez ért, ajánlja szolgálatait. Bérmentett levelet elfogad Székely ur könyvkötő Fehér-hajó utca 660 sz. Pesten. 1—2

A' nu. m. kir. udv. kincstár rendelé-séből ezennel közhírre tétetik: hogy a' nagy-marosi uradalmi ser- és pály-ka-ház f. évi mart. 3án délelőtt az ó-budai kir. kam. főigazgatói hivatalban tartandó ár-verés útján három egymás utáni eszten-dőre bérbe adandó.

Bérleni kívánók szükséges bánatpénz-el 's egyéb megkívántató bizonyítvá-nyokkal a' fen kitett napon 's helyen meg-jelenni hivatalosak. A' bérfeltételek a' fenemlített hivatalnál árverés előtt is megtekinthetők. Árverés utáni ajánlat nem fogadtatik el. 2—3